PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto IX. - Štev: 140 (2450) | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. 1. gr. | TRST, sobota 13. junija 1953 | Cena 20 lir

VOLILNI REZULTATI SO USTVARILI ZAPLETEN POLOŽAJ V ITALIJI

Konec dosedanje vladne formule ? - Socialni demokrati ne bodo šli v vlado, ukvarjajo se pa z možnostjo vstopa PSI vanjo - Začasna demokristjanska vlada ? - Bivši fašistični ministri, diplomati in maršali v novem parlamentu

RIM, 12. — Politični položaj, ki je nastal v Italiji po volitvah, je skrajno zapleten. Položaj v bodočem parlamentu je tak, da je res težko predvidevati nadaljevanje dosedanje vladne formule, obenem pa je tudi skrajno težko reči, kakšna rešitev bi obetala vladi nekaj mirnejše življenje in večjo trdnost. Stvar zapleta še dejstvo, da je strankarska disciplina v Italiji nekaj, kar so začeli šele pred kratkim uvajati, vsako njeno uvajanje pa se je po navadi končalo z razcepom ali vsaj z disidentstvom. V današnjem položaju se predvsem postavlja vprašanje kako bo z notranjo disciplino v demokristjanski stranki, ki je sestavljena iz zelo različnih struj, od desnice Gonella-Scelba-Piccioni pa vse do sindikalistične levice.

Če je dosedanja formula «centristične» vlade težko še uporabna zaradi borne večine, ki jo imajo sredinske stranke v parlamentu, ko bi jo morali reševati tudi ministrski glasovi, se odpirata dve poti — na desno in na levo. Zveza z desnico se ne zdi zelo verjetna, vsaj ob sedanjem parlamentu ne, ker bi vnaprej odbila vsaj socialne demokrate, zaradi sodelovanja monarhistov pa najbrž tudi republikance, monarhisti sami pa se niso toliko uveljavili, kot so želeli, in tudi ne morejo prinesti vladi toliko glasov, da bi mirno spala. Za pritegnitev neofašistov v vlado položaj še ni zrel, pa tudi sodelovanje z monarhisti bi že povzročalo težave v sami demokristjanski stranki.

O poti na levo razglablja današnja «Giustizia», glasilo PSDI, ki pravi, da mora ta perspektiva upoštevati dva elementa: «najprej to, da se je znaten del levičarskih volivcev usmeril k Nenniju, ko je ta naznanil formulo «socialistične alternative» — in zdaj je treba postaviti sekretarja PSI na preskušnjo; drugič pa, da je poprej treba ugotoviti, kakšna je dejanska avtonomija PSI, ne toliko v zvezi z vprašanji notranje politike kot glede mednarodnopolitičnih vprašanj».

Kot kaže, se socialdemokratsko glasilo resno ukvarja z možnostjo, da bi v vladi sodelovala tudi Nennijeva socialistična stranka. Obenem daje isti list razumeti, da PSDI ni pripravljena sodelovati v vladi, saj govori, da je «formula vlade štirih strank danes neprikladna», ker bi bila odvisna od «izsiljevanja tudi enega samega poslanca».

Za italijanske socialne demokrate je premik vladnega težišča na desno prav tako neizvedljiv, ker bi povzročil notranjo krizo v demokristjanski stranki. Preostaja torej, piše «Giustizia», samo koalicija z Nennijem, ali pa čisto demokristjanska vlada, v katero bi bil vključen še kakšen strokovnjak, ki ne bi predstavljal nobene stranke, čeprav bi morda bil v kakšni včlanjen. Glede te druge možnosti meni «Giustizia», da ne bi dovoljevala nobene politike na daljšo dobo, ker bi bila vlada prisiljena, da si ob vsakem vprašanju sproti ustvarja večino, zdaj takšno, zdaj takšno. Posledica bi kmalu morala biti razpustitev parlamenta in razpis novih volitev. Vendar so glasovi o prav takšni vladi pod De Gasperijevim predsedstvom najpogostejši.

«Il Corriere della Sera» pa piše o tem: «Zaenkrat ima največ veljave perspektiva enobarvne demokristjanske vlade, ki bi se seveda morala v parlamentu opirati na druge stranke; to bi utegnila biti tudi začasna rešitev v pričakovanju, da se razburkani valovi volilne borbe pomirijo in da se položaj lahko pregleda do dna».

Milanski list nadaljuje: «S formalnega stališča bo sedanja vlada ostala na oblasti do 30. junija, da bo lahko prisostvovala ustoličenju obeh novih zbornic in predložila v odobritev začasni proračun, ki ga je Pella že pripravil in objavil. Takoj nato bo vlada odstopila. Ko bo začasni proračun izglasovan, bo zasedanje odloženo, predsednik republike pa bo 1. julija začel posvetovanja za sestavo nove vlade».

Medtem se začenjajo očrtavati obrisi novega parlamenta. V njem bo mnogo novih imen; opaziti je zlasti, da so demokristjani izvedli velike spremembe in da bodo v parlament uvedli precejšnjo novo garnituro. Marsikdo tudi ni bil več izvoljen. Predvsem pa so volitve pometle z raznimi starimi politiki, predstavniki tradicionalnih političnih skupin, ki so se morale umakniti bolje organiziranim (in bolje podprtim) množičnim strankam. Med starimi politiki, ki niso več prišli v parlament, je zlasti mnogo dosedanjih imenovanih senatorjev: Alberti, Casati, Conti, Della Torretta, Gasparotto, Federico Ricci, Paratore, Persico, Tonello in celo Meuccio Ruini, zadnji predsednik senata, ki je še pred volitvami padel kot žrtev demokristjanskih spletk. Ženski spol bo v senatu predstavljala samo socialistka Merlinova, znana po svojem zakonu. Lauro, ki je bil izvoljen v senat, se bo morda odpovedal mandatu in rajši ostal neapeljski župan.

V zameno za staro politično generacijo, ki izginja iz parlamenta, pa se vanj vračajo preživele razbitine fašističnega brodoloma. Senatorja sta postala dva bivša fašistična ministra, De Marsico in Di Crollalanza, prvi za monarhiste, drugi za neofašiste. Od starih fašistov bo v senatu še maršal Messe, zdaj demokristjan. Med fašističnimi poslanci pa je treba omeniti Filippa Anfusa, republikinskega veleposlanika v Berlinu, bivšega podtajnika v fašističnih vladah Cucca in Cesara Poza, ki je v letošnjem marcu v Trstu izgubil nogo med nerodno eksplozijo fašistične bombe. V parlament torej prihajajo tudi že novi fašistični mučeniki...

Pot v parlament pa se je ponesrečila mnogim znanim dosedanjim vladnim predstavnikom. Ministri so bili izvoljeni vsi (presenetljivo pa je nizko število preferenčnih glasov, ki jih je dobil na primer Vanoni), manjkala pa bosta dva podtajnika: demokristjan Murdaca in republikanec Malintoppi; med znanimi parlamentarci niso bili izvoljeni še demokristjan Corsanego, predstavnik «vespistov», liberalec Cocco Ortu, socialna demokrata Paolo Treves in Paolo Rossi. Od junakov parlamentarnih pretepov med diskusijo o volilnem zakonu bosta manjkala demokristjana Tomba, bivši železničar, in Spiazzi bivši polkovnik, ki sta se takrat oba odlikovala, kot monarhist pa se je vrnil v zbornico bivši demokristjan Tonengo, kmet, priznano najtrša pest v italijanskem parlamentu.

V senat niso bili izvoljeni med drugimi baron Lucifero, bivši liberalec in zdaj monarhist, liberalec Sanna Randaccio in kominformistki Rita Montagnana in Palumbova, Scoccimarro pa je prešel iz senata v zbornico.

Pri zadnji vratih, z minimalnim številom preferenčnih glasov, pa sta se vrnila v parlament republikanska ministra La Malfa in Pacciardi, o katerem so že govorili, da ni bil izvoljen. Baje pa ni izvoljen politični podtajnik demokristjanske stranke, Gonellova desna roka Ravajoli.

Glede bodočih ministrskih mest pa se zdi, da se Scelbi zelo majejo tla pod nogami.

A. P.

VLADIMIR POPOVIĆ O POGAJANJIH O STO

«Nadaljevati moramo s pobudo za začetek pogajanj o Trstu»

Jugoslovanski veleposlanik v Washingtonu V. Popovič je mnenja, «da bo nova italijanska vlada laže našla način za pogajanja»

WASHINGTON, 12. — «United Press» poroča, da je jugoslovanski veleposlanik v ZDA Vladimir Popovič po 40-minutnem razgovoru z Dullesovim namestnikom Merchantom Milthonom izjavil novinarjem: «Predvidevam neposredne razgovore med Italijo in Jugoslavijo za rešitev tržaškega vprašanja — sedaj ko so volitve v Italiji končane. Mislim, da je sedaj trenutek mnogo bolj ugoden za razpravljanje o ureditvi tržaškega vprašanja in da bo nova italijanska vlada našla laže način za pogajanja z nami. Moramo nadaljevati s podvzemanjem pobude za poskus začetka razgovorov o Trstu in voljni smo razpravljati o vprašanju na kateri koli stopnji, le da bodo imeli oboji predstavniki polnomočja za sklenitev sporazuma».

Opazovalci Intersoc pojutrišnjem v Trstu

TRST, 12. — ANSA poroča, da bodo opazovalci Socialistične Internacionale za proučitev tržaškega vprašanja prišli v Trst v ponedeljek 15. junija, ostali bodo do 20. t. m. kot gostje tako imenovane Socialistične stranke «della Venezia Giulia». Ob tej priložnosti bo prišel v Trst tudi predstavnik PSDI Matteo Matteotti.

Iz iste vesti je razvidno, da med tremi opazovalci ni več imena francoskega socialista Rosenfelda temveč bo prišel namesto njega Henri Ribière poleg Angleža Samuela Rosea in Belgijca Camilla Huysmansa.

V pričakovanju korejskega premirja

SEUL, 12. — Načelnik informacijskega urada južnokorejske vlade Hong Ki je zanikal vesti tiska, da je predsednik Singman Ri zavrnil Eisenhowerjev poziv za sodelovanje v primeru podpisa premirja, in da se pripravlja na odstavitev sedanjega načelnika glavnega štaba generala Pajk Sun Jupa. Tudi namestnik ministrskega predsednika je zanikal, da bo general Sun Jup zamenjan.

Singman Ri je danes sprejel ameriškega predstavnika Briggsa. Ameriško poslaništvo ne daje o tem razgovoru nobenehi pojasnil. V Washingtonu je načelnik tiskovnega urada Bele hiše Hagerthy zanikal govorice, da je Eisenhower poslal novo pismo ali poslanico južnokorejskemu predsedniku. Predstavnik državnega departmaja pa je zanikal, da bi ameriška vlada imela namen ustaviti dobavljanje živil Južni Koreji, če ta ne bo podpisala premirja. V Washingtonu se pojasnjuje, da je bila južnokorejska vlada že obveščena, da bodo ZDA prekinile vojaško pomoč samo v primeru, če se bo ta uporabljala v namene, ki nasprotujejo ameriški politiki.

V nekaterih krogih upajo na «realizem» načelnika južnokorejskega glavnega štaba generala Pajk Sun Joba in upajo tudi, da bo prepričal predsednika o nesmiselnosti njegovega stališča. Nekateri opazovalci Pentagona ugotavljajo, da če ima stari predsednik v rokah policijske sile, je južnokorejska armada za sedaj še vedno pod poveljstvom generala Clarka in zdi se, da so južnokorejski generali dovolj prepričani, da je obstoj njihove vojske odvisen od ameriške oskrbe. Razen tega južnokorejski častniki, ki pripadajo informacijski službi, dobro vedo, da so kitajske in severnokorejske čete razmeščene na 30-50 kilometrov v globino in nimajo nobenega namena umakniti se, dokler ne bo položaj razjasnjen.

Združeno poveljstvo in kitajsko-severnokorejsko poveljstvo sta po ameriški in kitajski vladi dobili obvestilo indijske vlade, da pristane na sodelovanje v nevtralni komisiji. V odgovoru se pojasnjuje, da je to «začasen odgovor», ker mora indijska vlada dobiti še jasnejši vpogled v določbe dogovora o premirju. Današnji «začasni odgovor» pomeni načelni pristanek, zdi pa se, da hoče pustiti odprto pot za primer, da Združeni narodi ne bi uspeli preprečiti, da bi južni Korejci ovirali izvajanje premirja.

Švedska vlada pa je že dala nalogo glavnemu štabu, da organizira švedski oddelek, ki bo vključen v repatriacijsko komisijo. V tej skupini bo razen načelnika, še okoli 50 drugih oseb, med katerimi nekaj častnikov, juristov, predstavnikov policije, eden ali več zdravnikov.

Pogoji zahodnonemške vlade za sporazum o združitvi Nemčije

Adenauerjeva vlada je poslala trem zahodnim vladam noto z resolucijo, ki jo je odobril zvezni parlament in ki vsebuje pogoje, ki naj bi se postavili na morebitni konferenci štirih - Komentarji britanskega tiska o ukrepih v Vzhodni Nemčiji

BONN, 12. — V dobro obveščenih krogih se je izvedelo, da je zahodnonemška vlada poslala vladam treh zahodnih držav noto, s katero jim sporoča resolucijo, ki jo je pred kratkim sprejel zvezni parlament, in ki vsebuje pet pogojev za združitev Nemčije.

Kakor je znano, so pogoji sledeči: 1. organiziranje volitev v vsej Nemčiji; 2. sestava enotne neodvisne vlade za vso Nemčijo; 3. pogajanja za sklenitev mirovne pogodbe s sodelovanjem nemške vlade; 4. rešitev v okviru mirovne pogodbe vseh še nerešenih ozemeljskih vprašanj; 5. pravica Nemčije, da sklepa zavezniške pogodbe z vsemi državami v okviru smotrov Združenih narodov.

V noti, ki jo je Adenauer poslal zahodnim vladam, se ugotavlja, da je bila resolucija odobrena soglasno izvzemši deset kominformističnih poslancev, ki so se glasovanja vzdržali, in da te točke lahko veljajo kot pravi nemški program za poganjanja štirih o Nemčiji.

Medtem javlja tiskovni urad vzhodnonemške vlade, da je vlada odredila ukinitev številnih odlokov, «ki so se pokazali za škodljive za razvoj kmetijstva». Sporočilo, ki v bistvu potrjuje, kar je bilo že sporočeno v zadnjih dneh, govori tudi o potrebi odprave vrste napak, ki so jih napravili proti lastnikom velikih in srednjih posestev. Ti ukrepi so v glavnem sledeči: prepovedana je zaplemba kmetijskih posestev, če lastniki niso plačevali davkov. Kmetom, ki so zbežali na Zahod, se posestva vrnejo, ali pa se jim izplača odškodnina. Kmetijska banka je pooblaščena dajati posojila lastnikom kmetij. Pobiranje davkov in zbiranje obveznih deležev pridelkov se bo odslej izvrševalo na tak način, da ne bo škodilo kmetijskemu gospodarstvu. Revidirali bodo sodbe proti kmetovalcem v zvezi s prestopki glede plačevanja davkov in obvezne oddaje pridelkov.

Tiskovni urad vlade javlja tudi, da je bilo državno podtajništvo za prehrambeno industrijo spremenjeno v ministrstvo za prehrambeno industrijo in da bo to ministrstvo vodil Kurt Westphalm.

Nov znak spremembe dosedanjega političnega kurza vzhodnonemških oblasti je tudi današnji govor vzhodnonemškega ministrskega predsednika Grotewohla v berlinski operi ob priliki «Dneva učitelja».

Grotewohl je med drugim izjavil, da odslej ne bodo več podvzeli disciplinskih ukrepov proti učiteljem iz ideoloških vzrokov. Vse odpustitve, ki so bile izvršene iz teh vzrokov, je treba razveljaviti in vse učitelje, ki so bili prisiljeni odstopiti proti svoji lastni volji, je treba zopet sprejeti v službo. Grotewohl je obrazložil, da so ti ukrepi potrebni «ne samo zaradi tega, ker se žuti pomanjkanje učiteljev, pač pa tudi zaradi tega, «ker mora šolska politika Vzhodne Nemčije služiti sporazumu med Vzhodom in Zahodom». Izrekel se je tudi za takojšnjo revizijo šolske reforme, ki je bila odobrena prejšnji mesec, in na podlagi katere je bilo zelo težko vpisati se dijakom srednjih in višjih šol Vzhodne Nemčije na odgovarjajoče šole v Zahodni Nemčiji. Grotewohl je poudarjal, da bi nova reforma «ovirala razvoj vsenemške šole in razumevanje med vsemi Nemci. Demokratična republika sedaj lahko dokaže, da je resno odločena prispevati k razumevanju med vsemi Nemci. Pripravljeni smo ukiniti vse tiste ukrepe, ki bi lahko ovirali dosego tega sporazuma».

Medtem javljajo politični opazovalci v zahodnem Berlinu, da je novi sovjetski komisar Semjonov dal nekaj pojasnil o novi sovjetski politiki v Nemčiji. Med drugim je baje napovedal sledeče ukrepe: spremenjen bo okupacijski statut, sovjetske sile bodo vršile izključno vojaške posle in se ne bodo vmešavale v odnose med nemškimi krajevnimi oblastmi in prebivalstvom; ukrepe, ki se tičejo varnosti sovjetskih sil, bo moral prej odobriti visoki komisar in jih sporočiti nemškim oblastem: vse odredbe, ki jih je od začetka vojaške uprave izdala sovjetska nadzorstvena komisija, bodo prilagodili novemu položaju; v Vzhodni Nemčiji bodo razglasili amnestijo, kakršna, je bila pred kratkim razglašena v Sovjetski zvezi.

Politični opazovalci v zahodnem Berlinu vidijo v vseh teh ukrepih prizadevanja za normaliziranje položaja in za približanje statuta sovjetskega področja statuta Zahodne Nemčije.

Britanski tisk zelo obširno komentira nove ukrepe. «Daily Mail» piše, da ti ukrepi, ki so jih podvzeli pred bližnjo bermudsko konferenco, verjetno pomenijo odgovor predsedniku Eisenhowerju, ki je prav tako kakor drugi zahodni državniki večkrat izjavil, da pričakuje dejanj in ne besed. «Če pa — nadaljuje list — je eden od namenov tega mirovnega vala oslabiti nezaupanje Zahoda in povečati odpor proti izdatkom za oboroževanje, so Rusi dobro igrali svojo karto». «Daily Telegraph» pravi, da gre za zelo važen diplomatski dogodek, in izjavlja, da sovjetsko zadržanje dokazuje, če sploh kaj dokazuje, da je politika zahodnih držav obrodila svoj plod in da jo je torej treba nadaljevati. Laburistični list «Daily Herald» piše, da bo sprememba sovjetske politike v Nemčiji nedvomno vplivala na bodoče splošne volitve, ter dodaja, da je to spremembo predvsem pripisati resnemu gospodarskemu položaju v Vzhodni Nemčiji. «Ker niso prisilne metode pripeljale do nobenega izboljšanja — pravi list — se sedaj skuša sprava». «Daily Express» pa piše predvsem o stališču, ki ga je Sovjetska zveza zavzela do Turčije, in ugotavlja, da je ta država ena od najmočnejših članov atlantskega pakta in da ima turška mornarica važen delež pri obrambi Zahoda v primeru napada s Srednjega vzhoda. Glede ukrepov v Nemčiji jih tudi ta list pripisuje gospodarski krizi in predvideva podobne ukrepe na Madžarskem, v Romuniji, Bolgariji in CSR.

V bruseljskih uradnih krogih sprejemajo novo sovjetsko politiko v Nemčiji zelo rezervirano. Ugotavlja se, da je to politiko narekovala politika, ki so jo do sedaj izvajale zahodne sile v Nemčiji. Vsekakor so v belgijski prestolnici mnenja, da je treba novim sovjetskim akcijam slediti zelo previdno.

NOV ZAHODNI KORAK za avstrijsko pogodbo

Nota Francije, Anglije in ZDA poziva sovjetsko vlado, naj pove, kakšno besedilo avstrijske pogodbe bi bilo zanjo sprejemljivo - Zadovoljstvo in upanje v Avstriji - Skepsa zahodnih krogov glede zadnjih sovjetskih pomirjevalnih ukrepov

PARIZ, 12. — Francoska, ameriška in angleška vlada so po svojih veleposlanikih v Moskvi izročile danes sovjetski vladi enake note, v katerih pozivajo sovjetsko vlado, naj jim sporoči besedilo pogodbe o Avstriji, kot si ga ZSSR želi, da bi bilo sprejeto.

Zahodne note poudarjajo najprej, da so tri vlade z obžalovanjem sprejele sovjetsko odklonitev udeležbe na sestanku namestnikov, ki je bil sklican za 27. maj. Nato pravi nota da je poteklo skoraj deset let od moskovske deklaracije, ki je obljubila avstrijskemu ljudstvu obnovitev svobode in neodvisnosti Avstrije, in da bi bilo vsekakor mogoče to obljubo izpolniti v osmih letih, ki so potekla po koncu druge svetovne vojne. Zahodne vlade izražajo svojo zaskrbljenost zaradi takega stanja in pravijo, da ne morejo sprejeti razlogov, s katerimi je sovjetski delegat opravičil svojo odklonitev udeležbe na konferenci; ta odklonitev je pomenila novo zavlačevanje sklenitve avstrijske pogodbe.

Nadalje pravi zahodna nota, da so leta 1949 tri zahodne velesile izjavile, da so pripravljene sprejeti sovjetsko stališče o glavnih spornih točkah pogodbe, da bi s tem prispevale k skorajšnji sklenitvi pogodbe. Od takrat je sovjetska vlada postavljala vedno nove ovire, ki so onemogočile učinkovita pogajanja, čeprav so tri vlade večkrat jasno izrazile pripravljenost, da sprejmejo kakršno koli pogodbo, ki bi jamčila gospodarsko in politično neodvisnost Avstrije.

V tem duhu, nadaljuje nota, so bili angleški, francoski in ameriški namestniki pripravljeni sodelovati na sestanku, ki je bil sklican za 27. maj po običajnih proceduralnih pravilih kot je bilo tudi sklenjeno na prejšnji seji namestnikov. Sovjetski predstavnik se ni hotel udeležiti te konference, temveč je predlagal, naj se o avstrijskem vprašanju razpravlja po normalni diplomatski poti. Vendar sklenitev avstrijske pogodbe ni vprašanje procedure temveč mnogo bolj stvar dobre volje.

Kljub temu, končuje nota, pozivajo tri vlade, da bi preprečile nadaljnje brezkoristno odlašanje in da bi omogočile dovršitev dela namestnikov, sovjetsko vlado, naj točno označi, kakšno besedilo mirovne pogodbe bi bilo zanjo sprejemljivo in bi po njenem jamčilo Avstriji politično in gospodarsko neodvisnost.

Glavna značilnost te note je, da zahodne velesile ne vztrajajo več pri svojem načrtu besedila «skrajšane mirovne pogodbe».

Avstrijski kancler Julius Raab je izrazil svoje zadovoljstvo nad novim zahodnim korakom v zvezi z avstrijsko mirovno pogodbo in zatrdil, da dokazuje ta pobuda voljo zahoda da čim prej reši to kočljivo vprašanje. Kancler je nadalje izrazil mnenje, da je bil čas za izročitev treh not Moskvi dobro izbran, ker je tudi ZSSR v zadnjih tednih v Avstriji pokazala več znakov dobre volje.

Kancler Raab je dodal, da je Avstrija pripravljena sprejeti kakršno koli pogodbo ki bi bila «sprejemljiva s političnega, gospodarskega in moralnega stališča» in ki bi zajamčila obnovitev njene popolne svobode. «Pripravljeni smo tudi na žrtve, samo da bi dosegli to pogodbo», je dejal Raab.

Čeprav so tuji opazovalci bolj skeptični glede pravega pomena zadnjih sovjetskih pomirjevalnih ukrepov v Avstriji, jih v avstrijskih političnih krogih presojajo kot prvo fazo revizije sovjetske politike, ki bo prej ali slej pripeljala do sklenitve državne pogodbe.

V francoskih diplomatskih krogih izražajo upanje, da bo Rusija ugodno reagirala na današnjo zahodno noto o Avstriji in tako omogočila hitro sklenitev avstrijske pogodbe, ki bi končala okupacijski režim v deželi. Pozitiven sovjetski odgovor — dodajajo v francoskih političnih krogih — bi zahodne države mnogo bolj pomiril glede sovjetskih namenov, kot zadnji sovjetski ukrepi v Avstriji in Vzhodni Nemčiji.

V teh krogih izražajo namreč bojazen da se za pomirljivim sovjetskim stališčem v Avstriji in Nemčiji verjetno skriva manever, ki naj ustvarja nesporazume med zahodnimi zavezniki in pripravlja težave bližnji volilni kampanji kanclerja Adenauerja, s tem pa zavleče oborožitev Zahodne Nemčije.

V bonnskih političnih krogih pa se sprašujejo, ali je ZSSR res pripravljena rešiti avstrijsko vprašanje ločeno od mnogo važnejšega vprašanja Nemčije. V Bonnu sodijo da si hoče ZSSR pridržati dokončno rešitev avstrijskega vprašanja, ker bi jo lahko izkoriščala kot drobiž za zamenjavo, morda v primeru konference štirih velikih.

Turška vlada proučuje sovjetsko noto

ANKARA, 12. — Turški ministrski svet je imel danes sejo, ki je trajala 4 ure in na kateri je razpravljal o sovjetski noti, v kateri sovjetska vlada javlja da se odpoveduje svojim zahtevam proti Turčiji. To noto bodo skupno s turškim odgovorom objavili istočasno v Ankari in Moskvi.

Trgovinska pogodba med Rusijo in Iranom

LONDON, 12. — Moskovski radio javlja, da sta Sovjetska zveza in Iran sklenila trgovinsko pogodbo. Radio dodaja, da predvideva pogodba «znaten razvoj» trgovine med obema državama in da so med blagom, ki se bo zamenjavalo, «tradicionalni proizvodi perzijske trgovine»; ne omenja pa, ali je med temi proizvodi tudi petrolej.

Pozdrav ansamblu Mestnega gledališča iz Ljubljane!

Danes prihaja v Trst članstvo bratskega Mestnega gledališča iz Ljubljane, ki nam bo v nedeljo pokazalo Pugetovo komedijo «SREČNI DNEVI», s katero je prav sinoči v nabito polnem koprskem gledališču doživelo popoln uspeh.

Ko beležimo pričujočo vest, moramo s prav posebnim poudarkom zapisati, da je današnji datum za kulturno življenje tržaških Slovencev velikega pomena: prvič prihaja k nam po dolgih desetletjih gledališki dramski kolektiv iz svobodne domovine. Doslej sicer nismo bili brez stikov na kulturnem področju z našim kulturnim centrom. K nam so prihajali glasbeni in likovni umetniki, prihajali so predavatelji in tudi posamezni gledališki umetniki: igralci, režiserji ter končno lani tudi skupina štirih igralcev, ki nam je pokazala Krleževo «Agonijo». Naši gledališki umetniki in pa tudi ves ansambel SNG pa so že ponovno in ponovno gostovali v raznih mestih Jugoslavije.

Tržačani pa doslej nismo mogli v naši sredi pozdraviti celotnega gledališkega ansambla, ki bi pri nas gostoval. Glavni vzrok za to je bil pač pomanjkanje dvorane. Zato pa nas tem bolj veseli odločitev ljubljanskega Mestnega gledališča, da pride k nam, čeprav ne more nastopiti v pravem gledališču. Naše ljudstvo bo drage goste iz Ljubljane sprejelo s tem večjo hvaležnostjo in z željo, da bi ta obisk pomenil le začetek nadaljnjih gostovanj bodisi Mestnega gledališča bodisi drugih ansamblov.

Ko prihajajo med nas člani ljubljanskega Mestnega gledališča, jih kot nosilce naše kulturne povezave s svobodno domovino prisrčno pozdravlja Dramatično društvo, SNG in SHPZ.

Umetnikom iz Ljubljane velja naš iskren pozdrav, ki je pozdrav vseh tržaških Slovencev, ki ljubijo gledališko umetnost in ki vidijo tudi v tem gostovanju skrb svobodne domovine za našo kulturno rast.

GOVORI OBRAMBE NA OBNOVLJENEM SOLUNSKEM PROCESU

POLK. APIS JE PRIPRAVLJAL OSVOBODITEV ZASUŽNJENIH JUGOSLOVANSKIH NARODOV

Branilec Jovanović je v govoru poudaril, da je solunska obsodba tipičen sodni umor srbskih rodoljubnih oficirjev in da je bila popolnoma neutemeljena in nezakonita

„Borba“ o zatiranju Slovencev v Italiji

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 12. — Obramba bivših srbskih oficirjev, ki so bili obsojeni v Solunu, je na današnji razpravi pred vrhovnim sodiščem Ljudske republike Srbije poudarila, da je proces, ki traja že devet dni, dokazal, da je bil solunski proces organiziran po nalogu regenta Aleksandra in predsednika srbske vlade Nikole Pašiča iz političnih razlogov.

Branilec glavnega obtoženca, ustreljenega generalštabnega polkovnika srbske vojske Dragutina Dimitrijevića-Apisa, je izjavil, da je obstajalo nesoglasje med njegovimi tovariši z ene strani in Aleksandrom in Pašičem z druge strani glede združenja jugoslovanskih narodov po končani prvi svetovni vojni. Apis in njegovi tovariši so spregledali, da se združitev ne more izvesti v okviru velike Srbije, kakor so to smatrali vršilci hegemonističnega stremljenja velikosrbske buržoazije na čelu s Pašičem in regentom Aleksandrom.

Advokat Vasiljević je nadalje poudaril, da so Aleksander in Pašič na hitrico aranžirali solunski proces, ko so zvedeli, da se pripravlja zavezniška ofenziva na solunski fronti za osvoboditev Srbije, ker so hoteli še pred osvoboditvijo likvidirati skupino oficirjev in državljanov, ki so ogrožali njihovo oblast.

Solunskemu procesu, ki je bil organiziran prvenstveno iz notranjepolitičnih razlogov, je srbska vlada dala tudi zunanjepolitično obeležje. Zaveznike je obvestila da je bil s tem kaznovan človek, ki je poleg domnevnega izdajstva in atentata na regenta Aleksandra istočasno bil organizator sarajevskega atentata, ki je vrgel svet v strahote prve svetovne vojne. O patriotskem delovanju ustreljenega Apisa je advokat Vasiljević poudaril, da je Apis s pomočjo organizacije «Združenje ali smrt» še pred prvo svetovno vojno pripravil osvoboditev zasužnjenih jugoslovanskih narodov. On je v osebi avstrijskega prestolonaslednika Ferdinanda videl veliko nevarnost za Srbijo, zato je organiziral atentat.

Solunski proces, je poudaril branilec Apisa, je bil istočasno tudi začetek avtokratske vladavine Aleksandra Karadjordjevića, ki je svoje najgloblje obeležje dobil v režimu monarhofašistične diktature, ki je bila uvedena v Jugoslaviji 6. januarja 1929.

Branilci ostalih obtožencev so poudarili, da je revizija solunskega procesa dokazala, da je obsodba vojnega sodišča v Solunu popolnoma neutemeljena in nezakonita. Branilec dr. Jovanović je poudaril, da je solunski proces klasičen primer procesa, ki se v pravu naziva «Umor s pomočjo sodišča.» Proces se bo nadaljeval jutri, ko bodo govorili še ostali branilci v Solunu na smrt obsojenih.

V zvezi z zadržanjem italijanske večine v goriškem občinskem svetu, ki onemogoča slovenskim odbornikom govoriti v slovenščini, ugotavlja današnja Borba, da so Slovenci v Italiji brez narodnostnih pravic, in našteva, kakšne pravice uživa italijanska manjšina v Jugoslaviji. V hrvaškem Saboru in Zvezni skupščini govorijo italijanski poslanci italijanski, v okrajnih, krajevnih in mestnih odborih je 226 odbornikov italijanske narodnosti, v 18 podjetjih so italijanski direktorji, italijanska manjšina ima dramsko gledališče na Reki, kulturne klube, šole in druge ustanove.

Medtem ko je občinski svet v Gorici odbil vsako materialno podporo slovenski sirotišnici, so jugoslovanske oblasti samo za obnovo italijanskega kluba v Pulju dale 2,600.000 dinarjev, a letno dajejo 250 tisoč dinarjev za njegovo vzdrževanje. Jugoslaviji zadostuje predlog staršev in krajevne organizacije italijanskega kulturnega kluba oziroma izvršnega odbora Italijanske unije, da se odpre italijanska šola v krajih, kjer je manj kot deset italijanskih otrok. V Beneški Sloveniji pa 82 čisto slovenskih vasi nima niti ene slovenske šole. Vsa ta dejstva demantirajo fraze De Gasperija in ostalih italijanskih politikov o demokratičnih pravicah, ki naj jih uživajo Slovenci v Italiji.

Včasih italijanski politiki spremene ton svojega govora. Toda njihovo ravnanje se ni spremenilo, ugotavlja Borba. Njihov cilj je vedno isti, iredentistični. Prav vprašanje položaja in pravic jugoslovanske nacionalne manjšine v Italiji je najbolje merilo, na podlagi katerega se bo lahko ocenilo, ali Rim stvarno želi vzpostavitev dobrih sosednih odnosov z Jugoslavijo, zaključuje Borba.

V Ankari so uradno potrdili, da je sovjetska vlada izročila turški vladi deklaracijo v zvezi s turško-sovjetskimi odnosi. Podrobnosti sovjetske note še niso objavili, vendar politični opazovalci v Ankari smatrajo, da tudi ti koraki sovjetske vlade spadajo v okvir sovjetske mirovne ofenzive. Vest o noti je izzvala živahne komentarje v turški javnosti. List «Džumhuriet» poudarja, da bodo Turki sprejeli sovjetsko ponudbo za vzpostavitev prijateljskih stikov, kolikor bo Sovjetska zveza to stvarno dokazala, toda dodaja, da eventualna obnovitev sporazuma o prijateljstvu, ki ga je Moskva 1945 odklonila, ne bo pripravila Turčije, da zapusti svoje zaveznike in prijatelje. List «Jeni Istanbul» ugotavlja, da bo ZSSR dokazala iskrenost svojih namer samo, če bo zapustila svojo ekspanzionistično politiko, ki je vzrok napetosti v svetu.

Delegacija jugoslovanske vojne mornarice pod vodstvom viceadmirala Mate Jerkoviča bo obiskala Francijo v drugi polovici tega meseca. Admiral Jerković je izjavil dopisniku lista «Čuvari Jadrana», da bo ta obisk bolj delovnega kakor pa vljudnostnega značaja. Člani delegacije si bodo med svojim bivanjem v Franciji ogledali nekatere francoske vojne ladje in se zanimali predvsem za izkušnje francoske vojne mornarice glede organizacijskega sestava višjih mornariških poveljstev, metod urjenja, vprašanja obalne obrambe in podobno.

Jugoslavija je dobila v okviru načrta ameriške pomoči te dni novo pošiljko večjega števila ameriških reakcijskih letal. V bližnji bodočnosti pričakujejo še nove pošiljke. S temi letali se bo znatno okrepila obrambna sposobnost jugoslovanskega vojnega letalstva in armade v celoti.

Ob zaključku konference predstavnikov generalštabov Grčije Jugoslavije in Turčije v Atenah so izdali skupno uradno poročilo, ki so ga podpisali načelnik grške delegacije brigadni general Papatanajavis, načelnik jugoslovanske delegacije generalni podpolkovnik Ljubo Vučkovič in načelnik turške delegacije brigadni general Selim Sun. Vsebina poročila je naslednja: «V soglasju s sporazumom o prijateljstvu in sodelovanju podpisanem v Ankari, in na temeljih, ki so bili postavljeni med ankarskimi vojaškimi razgovori, so delegacije generalštabov Turčije, Grčije in Jugoslavije, ki so se sestale v Atenah od 3. do 12. junija, nadaljevale razgovore o skupni obrambi pred morebitno sovražnikovo agresijo. Razgovori so potekali v prisrčnem ozračju in v duhu popolnega razumevanja».

B. B.

RAZPLET FRANCOSKE VLADNE KRIZE

MOLLET NAPOVEDUJE AKCIJO za socialno demokratsko fronto

Socialisti bi sodelovali v vladi, če bi se upošteval njihov program - Herriot opozarja na izredno resen položaj

PARIZ, 12. — Po razgovoru z ministrskim podpredsednikom prejšnje vlade Queuilleom se je André Marie danes zjutraj udeležil sestanka odbora Cadillac. Na sestanku je govoril Edouard Herriot, ki je poudaril resnost sedanjega položaja in nujnost rešitve krize. Sprejeta je bila nato resolucija, s katero radikalno socialistična stranka izreka zaupanje mandatarju, da bo okrog vlade, ki bo sestavljena, «dosegel narodno enotnost, ki naj teži po finančnem in gospodarskem ozdravljenju ter k socialnemu izboljšanju in naj poudari zunanjo politiko Francije in Francoske unije».

Herriot je med drugim izjavil: «Napraviti je treba odločilen napor, da premagamo sedanji težki položaj. Vse informacije, ki jih dobivam, dokazujejo, da sedanji položaj ne more trajati brez velikega tveganja.

Po sestaku je André Marie odšel k predsedniku republike. Po razgovoru je izjavil, da bo nadaljeval z razgovori in bo skušal sestaviti vlado javne blaginje s sodelovanjem tistih, ki so «že pokazali na mednarodnih konferencah in v najhujših okoliščinah svoj patriotizem, svojo zmožnost in svojo predanost javni blaginji». Sporočil je nato, da bo popoldne nadaljeval razgovore in se sestal z Reynaudom, Mendes-Franceom in Bidaultom.

Nocoj je André Marie na tiskovni konferenci izjavil med drugim, da bi morala narodna skupščina računati na večino, ki bi vključevala vse demokratične stranke, spričo težav in morda nevarnosti, ki grozijo Franciji. Dodal je, da je po njegovem mogoče doseči sporazum med posameznimi skupinami demokratičnih strank.

Parlamentarna skupina bivših golistov je napovedala seznam «temeljitih reform», ki naj bi pripomogle rešiti vladno krizo, toda za sedaj ni tega seznama še objavila.

Neodvisni kmetje (47 poslancev) pa

TRŽAŠKI DNEVNIK

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je bil leta 1811 rojen ruski literarni kritik in revolucionar V. G. Bjelinski.

Danes, sobota 13. junija Anton Pad., Tratimir
Sonce vzide ob 4.14 in zatone ob 19.56. Dolžina dneva 15.42. Luna vzide ob 5.35 in zatone ob 21.47.
Jutri, nedelja 14. junija Bazilij, Zlatana

S SEJE IZVRŠNEGA ODBORA OF

ZA SKUPNO UPRAVO STO

Za odločne ukrepe proti poitalijančevanju naše obale

Na svoji predsinočnji seji je izvršni odbor Osvobodilne fronte razpravljal o dveh važnih vprašanjih: o političnem položaju v zvezi z govorom maršala Tita, izjavami državnega tajnika za zunanje zadeve FLRJ Koče Popovića in državnega podtajnika dr. A. Beblerja v Kopru ter o skupni akciji vseh slovenskih političnih skupin proti nasilnemu poitalijančevanju naše obale, ki je prišlo do izraza v doslej najhujši meri z načrtom izgradnje ezulskega italijanskega naselja s 400 stanovanji v Sesljanu.

O vsesplošnem odobravanju omenjenih izjav glede možnosti rešitve tržaškega vprašanja je poročal tov. Dekleva. Poudaril je, da je to odobravanje prišlo do polnega izraza na številnih sestankih OF po okrajih in krajih, kjer so vsi brez izjeme navdušeno pozdravljali predvsem govor maršala Tita v Slavonskem Brodu in pripovedovali svoje vtise o pogovorih s svojimi someščani, pripadniki nasprotnih strank, ki so si vsi edini v pozitivni oceni in pravilnosti Titove obrazložitve položaja na STO in poudarjali, da je najboljša možna rešitev v skupni upravi ob najširši samoupravi tržaškega prebivalstva samega. Pri tem je potrebno še prav posebej poudariti, da so Titov govor odobravali tudi tisti, ki se še vedno ne morejo odtrgati izpod vidalijevskega kominformovskega vpliva, saj so ob čitanju Titovega govora lahko najbolje spregledali, kako lažna je kominformovska protijuguslovanska propaganda, ki v italijanskem časopisju trdi eno, v slovenskem pa ravno nasprotno.

Odbor je obširno razpravljal nato o izjavah dr. A. Beblerja in ugotovil potrebo, da se njegovo predavanje razmnoži, s posebnimi letaki v obeh jezikih, da bi se na ta način z Beblerjevo jasno in točno razlago seznanilo čim večje število Tržačanov. Člani odbora so soglašali zlasti s tistimi predlogi tovariša Beblerja, ki jamčijo resnično neodvisnost ter obstoj STO in preprečujejo možnost vsakršne morebitne ponovitve «danunciade» pa tudi nevarnost, da bi postal STO nekakšen italijanski «avtonomni privesek Italije» kot je izrazil svojo željo Togliatti v Milanu, in nadalje tisti Beblerjev predlog ki jamči dejansko enakopravnost slovenskega življa z italijanskim. Odbor je dalje soglasno poudaril tiste izjave tovarišev Tita in Beblerja, ki obravnavajo gospodarsko absurdnost delitve STO po tako imenovanem «etničnem principu» in s tem v zvezi še enkrat izrazil prepričanje, da je najboljša rešitev v skupni upravi, ki bi zajamčila resnično ljudsko vlado Tržačanov predvsem pa obstoj STO in dejansko enakopravnost prebivalstva vseh narodnosti na njem.

Glede enotnega nastopa proti poitalijančevanju naše obale v zvezi z najnovejšim rimskim načrtom je odbor določil tov. Boleta in Kosmino, da stopita v stik z ostalimi političnimi skupinami in jima dal tudi zadevna navodila. V tej zvezi je tov. Dekleva povedal, da je bilo po drugi svetovni vojni doslej potrošeno nič manj kot dve milijardi lir za ezulska italijanska naselja v naši coni ter da je za bodoča takšna naselja rimska vlada določila še dve milijardi in pol lir.

Gen. Winterton odpotoval na posvetovanje v London

Generalmajor John Winterton, je v četrtek 11. junija 1953, odpotoval iz Trsta v London na redna posvetovanja z vojnim ministrstvom. Conski poveljnik se vrne v Trst okoli 20. junija 1953.

NAVODILA ZA IZLET V PAZIN IN BERAM

Obeveščamo vse, ki so se vpisali za izlet v Beram in Pazin pri OF v Ul. R. Manna 29, da je odhod v nedeljo zjutraj točno ob 5. uri iz Ul. F. Severo 5 za vse vpisane **iz mesta in Lonjerja, za Skedenj** pa pri Sv. Ani Stadion) ob 5. uri.

Za okraj Nabrežina križišče Bajta - Salež ob 3.30, **Bajta** (Skrk) ob 3.35; **Sempolaj** pri Furlanovih ob 3.40; **Devin** na trgu ob 3.45; **Sesljan** ob 3.50; **Nabrežina** pred kino dvorano ob 4. **Sv. Križ** na Bošketu ob 4.15; **Na Opčinah** pred kino dvorano ob 4.30.

Za okraj Dolina iz Doline ob 5.; **iz Domja** ob 5.10.

Vsi vpisani naj dvignejo **kontrolne listke** v soboto ves dan do 18. ure na sedežu OF v Ul. R. Manna 29.

Priporočamo vsem, da se točno držijo zgoraj navedenega voznega reda ker se zamudniki ne bodo čakali.

PRED ZAKLJUČKOM TEDNA SOLIDARNOSTI S TUBERKULOZNIMI BOLNIKI

Premajhno razumevanje družbe za potrebe okrevanih bolnikov

Sramotno nizki denarni prispevki velikih gospodarskih podjetij in družb. Pravica okrevanih bolnikov do dela oz. do zadostne stalne pomoči

Jutri se bo zaključil «IV. teden solidarnosti z revnim tuberkuloznim bolnikom», ki sta ga organizirali «Združenje okrevanih tuberkuloznih bolnikov» in «Julijsko združenje za podporo tuberkuloznim bolnikom».

Po dosedanjih podatkih, ki smo jih prejeli od «Združenja okrevanih tuberkuloznih bolnikov» ugotavljamo, da predvsem velike gospodarske in finančne ustanove in podjetja niso ali nočejo razumeti sedanjega obupnega stanja v katerem živi tisoče revnih tuberkuloznih bolnikov (delavcev in uradnikov), ki so brez najmanjšega zaslužka in brez podpore. To nerazumevanje ljudi, ki imajo v rokah večji del gospodarskega bogastva mesta, se izraža v pičlih denarnih podporah, ki so jih poslali v prvih dneh tega tedna organizacijskemu odboru «tedna solidarnosti z revnim tuberkuloznim bolnikom». Za danes in sicer dokler ne dobimo dokončnih podatkov o denarnih prispevkih za revne tuberkulozne bolnike, rečemo samo to: Pomagajte, pomagajte tuberkuloznim delavcem in uradnikom, ki imajo družine ali ki nimajo nikogar in ki živijo v bedi, brez podpor in brez upanja na zaposlitev.

V ilustracijo javnosti pa bomo navedli nekaj podatkov o «Združenju okrevanih tuberkuloznih bolnikov», ki smo jih dobili od omenjenega združenja. Poleg tega pa je nujno, da prebivalstvo pozna tudi sedanje stanje revnih tuberkuloznih bolnikov, njihove težave in borbo, ki jo vodijo za priznanje človečanskih pravic.

«Združenje okrevanih tuberkuloznih bolnikov» je bilo ustanovljeno 1948. leta na pobudo tuberkuloznih bolnikov, ki so prvi čutili potrebo po organiziranem nastopu za svoje pravice. To združenje šteje danes nad 3500 članov, okrevanih ali pa v bolnišnicah. V zdraviliščih in bolnišnicah je združenje postavilo svojo posebno organizacijo, ki se imenuje «notranji sekretariat», ki ga sestavljajo bolniki. 14. decembra preteklega leta je bila zadnja skupščina združenja, na kateri so razpravljali predvsem o socialni pomoči revnim tuberkuloznim bolnikom, zagotoviti okrevanim bolnikom službo in o drugih vprašanjih za zaščito tuberkulotikov. Za sedaj je združenju uspelo organizirati tečaj za knjigoveze, ki dobro napreduje.

Z denarjem, ki ga bo združenje dobilo v tem tednu, bo organiziralo nekaj letovanj za najrevnejše člane, ki potrebujejo fizično okrepitev. Toda vsaka začasna denarna podpora ne more rešiti vprašanj revnih tuberkuloznih bolnikov, ampak lahko samo trenutno omili njih sedanje težkoče.

Člani omenjenega združenja so predvsem delavci in uradniki. Ko se okrevan delavec ali uradnik vrne iz zdravilišča in se predstavi delodajalcu, kjer je bil zaposlen pred boleznijo, da se ponovno zaposli, ga delodajalec običajno odslovi, češ da je že potekel določen rok, ki ga predvideva delovna pogodba in da je bil na podlagi tega že odpuščen. Znano je, da večina tuberkuloznih bolnikov prebije v bolnišnicah ali v zdraviliščih po več let. Zato so po sedanjih delovnih pogodbah, skoraj vsi obsojeni že v naprej na zgubo službe. To je ena največjih socialnih krivic, ki bi morala biti že po zakonu izbrisana. Tuberkulozni delavec mora imeti pravico do svojega delovnega mesta ne glede na čas, ki ga prebil v zdravilišču.

Mnogi tuberkulozni bolniki pa ostanejo za vse življenje delno ali popolnoma nesposobni za delo. Ti bolniki so danes prepuščeni svoji usodi in nihče jim ne pomaga. Zato bi jim morale socialne ustanove priznati redno invalidnino.

«Združenje okrevanih tuberkuloznih bolnikov» se že več let bori za ustanovitev preusmerjevalnih tečajev za okrevane bolnike, ki niso več sposobni za svoj stari poklic zaradi fizične oslabelosti. V ta namen je bilo predloženih oblastem že več predlogov za najrazličnejše tečaje. Toda do sedaj niso oblasti organizirale še nobenega takšnega tečaja. Ravno tako oblasti nočejo posredovati pri zdraviliščih, da bi spoštovala obstoječi zakon, ki zapoveduje, da mora biti vsaj 10 odst. osebja zdravilišč sestavljeno iz okrevanih bolnikov.

Eno najvažnejših vprašanj socialne pomoči okrevanim tuberkuloznim bolnikom je brez dvoma vprašanje denarne podpore brezposelnim bolnikom.

Sedanja denarna podpora brezposelnim okrevanim delavcem in uradnikom, ki jo izplačuje INPS (zavod za socialno zavarovanje) znaša za prve tri mesece 500 lir dnevno, za druge tri mesece 400 lir dnevno, za zadnje tri mesece pa 300 lir dnevno. Po devetih mesecih okrevanja brezposelni tuberkulozni delavci ne dobijo več nobene podpore.

«Združenje okrevanih tuberkuloznih bolnikov» zahteva, da se podpora okrevanim tuberkuloznim bolnikom daje najmanj za leto dni po prihodu iz bolnišnice ali zdravilišča in sicer v višini najmanj po 500 lir dnevno.

Pravično pa bi bilo, da bi vsem tuberkuloznim bolnikom zagotovili službo po okrevanju in da jih ne bi pustili na cesti, kot se danes to dogaja. Za sedaj INPS priznava nekaterim revnim brezposelnim bolnikom mesečno denarno podporo od 2500 lir do 5000 lir. Toda teh delavcev, ki uživajo to podporo, je zelo malo.

Za pomoč tuberkuloznim bolnikom bi morala skrbeti tudi občinska uprava. Potrebno bi bilo zgraditi posebno prenočišče in posebno menzo za starejše revne tuberkulozne bolnike, ki nimajo svoje družine in so primorani prenočevati v javnih prenočiščih s tistimi posledicami za druge prenočevalce, ki si jih lahko vsakdo zamisli. Poleg tega ostaja še stanovanjsko vprašanje mnogih okrevanih bolnikov, ki živijo nehigienskih razmerah, kjer se tuberkuloza najlažje širi še na druge člane družine.

Vsa ta vprašanja bi morale oblasti temeljito proučiti in dejansko pomagati tem nesrečnim delavcem, ki jih družba ne sme prepustiti bedi in pomanjkanju, ker je njihova bolezen predvsem posledica resnih socialnih razmer, v katerih so živeli vsa leta svojega delovnega življenja.

Prostovoljno v smrt pri zvoniku Sv. Justa

Navsezgodaj včeraj zjutraj je nekdo poklical agente javne varnosti in jih opozoril, da leži neka oseba pri zvoniku Sv. Justa. Agenti javne varnosti so bili takoj na mestu in so našli že mrtvega 59-letnega trgovca C. F. Na stopnici ob vhodu v zvonik so opazili kozarec z neko črno tekočino ter našli še dve steklenički, v eni je bila solna kislina, v drugi pa črna tekočina kot v kozarcu. Mrtvec je bil oblečen v plavo obleko in črne čevlje in je imel površnik ter čepico. Po pregledu so našli v žepu listek naslovljen na policijo, v katerem pokojnik prosi policijo, naj ne javi njegove smrti časopisom, ali pa vsaj, če tega ni mogoče, naj javijo samo začetnice njegovega imena. Drugi listek pa je bil naslovljen na Splošno bolnico. Pokojnik je imel v žepu 139 lir in nekaj cigaret. Truplo so odpeljali v mrtvašnico Splošne bolnice, policija pa vodi preiskavo.

Povečana aktivnost tatinske zalege

Prof Svetko Skok iz Ul. S. Lazzaro 20 je včeraj popoldne prijavil policiji, da so mu neznanci odnesli med 4. in 7. t. m., ko je bil odsoten 50.000 lir, ki jih je hranil v svojem kovčku.

Neznanci so v noči med 6. in 7. t. m. odnesli podjetju Sartori v Zavljah raznega materiala v vrednosti 20.000 lir.

V četrtek popoldne so neznanci med 13. in 15. uro prišli s ponarejenimi ključi v neko skladišče v Ul. Università in odnesli iz blagajne 15.000 lir. Skladišče je last 57-letnega Alojzija Fogarja s Korza štev. 31. Policija vodi preiskavo.

41-letni Narciso Ceppi je prijavil policiji, da mu je nekdo vzel iz žepa 9. t. m. denarnico in 13.000 lir, ko je bil ravnokar plačal cigarete v neki trafiki v Ul. Cavana in je bil spravil denarnico v žep.

Razni tatovi obiskujejo tudi lekarne, toda ne zaradi zdravil; mika jih bolj denar, posebno če ni dobro na varnem in zaklenjen. Tako so v noči med četrtkom in petkom obiskali neznanci lekarno v Ul. Rossetti 11 in odnesli 255.000 lir. Ko je včeraj zjutraj vstopil v svojo lekarno 64-letni Antonio Millo iz Ul. Monte 1 in je opazil tatvino, je takoj obvestil policijo, ki je pregledala lokal in vzela vse potrebne podatke za nadaljnjo preiskavo.

IZLET V NOVO GORICO

Motoklub «Mladost» Nabrežina organizira 28. t. m. enodnevni izlet v Novo Gorico. Vpisovanje na sedežu motokluba v sredah in petkih v večernih urah in se zaključi 20. t. m.

DVA TEDNA PRED OTVORITVIJO TRŽAŠKEGA VELESEJMA

Kakšna bo ureditev letošnjega velesejma

Povečan razstavni prostor. Povečano število tujih razstavljavcev. Veliko zanimanje za razstavo lesa in kave. Kino na prostem in druga zabavišča

Čeprav bo letos tržaški velesejemski prostor urejen v glavnem kot lani, pa ga bodo letos tehnično še bolj spopolnili zlasti, ker se letos poveča število tujih razstavljavcev. Velesejmski prostor se je razširil s porušenjem poslopja ob Ul. Rossetti pri drugem vhodu.

Takoj ob glavnem vhodu na desni si bodo obiskovalci lahko ogledali paviljon D, krasno poslopje z dvema nadstropjema s steklenimi stenami, ki omogočajo boljše osvetljevanje predmetov. V pritličju tega paviljona bodo razstavljeni šivalni stroji in tekstilni izdelki. Razstavljala bodo najbolj znana podjetja pester izbor najbolj modernih strojev. Okoravno ni tržaški velesejem tako na glasu kot drugi glede tekstilnih izdelkov, bo velika izbira vsekakor privabljala mnoge obiskovalce. V prvem nadstropju bodo razstavljeni izdelki tržaške in italijanske obrti, ki bodo prekosili vse dosedanje razstave.

Ob glavni cesti velesejmskega prostora so ob straneh razvrščeni paviljoni A, C, F, nekateri prostori na prostem ter razstavni prostori CRDA, MSA in strojev. V velikem paviljonu A bodo razstavili veliko število potrošnih predmetov in razne opreme. Tako bomo videli razne električne naprave za dom, opremo za hotele, bare, urade itd. V paviljonu C bodo razstavljeni motocikli, motoskuterji, kolesa, nadomestni deli ter avtomobili italijanskih, ameriških, angleških in nemških znamk. Nasproti paviljonu A bodo obiskovalci lahko občudovali proizvodnjo podjetja CRDA, ki je prodrla na vsa svetovna tržišča. Ob stopnišču, ki pelje na vrh paviljona D, pa bo MSA kazala, kaj je storila v pomoč našemu področju.

Na drugem delu sejmišča si bosta stala nasproti dve veliki zgradbi: paviljon B, ki bo namenjen mehaniki, to je najnovejšim strojem, od velikih pa do preciznih; in paviljon F, kjer bo razstava lesa. Kot je znano, je Trst važno tržišče za les saj odpade od vsega železniškega prometa iz zaledja v Trst kar 34 odstotkov na les, ki gre nato po morju v razne inozemske dežele. II. razstava lesa bo vsebovala hlode, polizdelke in dokončne izdelke lesne industrije, kakor tudi mnogo pohištva. Tu bodo zastopani Jugoslavija, Avstrija in države Latinske Amerike. Med obema paviljonoma bodo razstava FINMARE, razstava čeških proizvodov in avstrijski kiosk za prodajo piva, jestvin itd.

Gornji vogal paviljona F bo namenjen raznim kioskom kjer bodo razstavljali vina, likerje in jestvine. Posebna privlačnost bo jugoslovanski kiosk, znan po svojih kranjskih klobasah, pivu, izvrstnih vinih itd. Tu se bodo ljudje oddahnili, preden si pojdejo ogledat «palačo narodov». Na tem prostoru bo tudi poseben podij za orkestre, nekakšen kino na prostem itd.

V «palači narodov» bodo razstavni prostori za Jugoslavijo, Avstrijo, Indijo in Pakistan. Tu bo tudi II. mednarodna razstava kave ter razstava obnove, ki jo bomo letos prvič videli. Razstave kave se bodo udeležile skoro vse države, ki jo pridelujejo, in sicer Brazilija, Kolumbija Guatemala, Kostarika, San Salvador, Haiti, Honduras, Nicaragua, Belgijski Kongo in Uganda. To bo edina razstava te vrste v Evropi, kar kaže, kako te države cenijo tržaško tržišče. Razstava obnove pa bo pokazala, kaj so napravile razne ustanove, kakor ERP, MSA in druge za obnovo po veliki škodi, ki jo je napravila vojna. Na vrhu «palače narodov» se bodo obiskovalci lahko spočili v restavraciji, od koder bodo imeli lep razgled po vsem sejmišču.

Kaj čaka IACP?

Čeprav je preteklo že 14 dni, odkar si je komisija IACP ponovno ogledala položaj dveh prosilcev, ki sta zaprosila za stanovanje v novi ljudski hiši na Colu, je za sedaj stvar še nerešena ter je stanovanje prazno. Kot se čitatelji spomnijo, gre za primer dodelitve stanovanja nekemu priseljencu, zaradi česar je naš dnevnik protestiral v imenu prebivalstva, ki meni, da je šlo za očitno diskriminacijo na račun domačina. Vendar je bila prvotna odločitev glede dodelitve novega stanovanja v ljudski hiši omenjenemu priseljencu odložena ter je komisija še enkrat pregledala položaj obeh prosilcev Ob tej priliki so tudi obljubili, da bo dokončna odločitev znana že v nekaj dneh, do česar pa ni prišlo.

Ljudje so bili prepričani, da bo komisija IACP uvidela svojo zmoto ter stanovanje dodelila domačinu, ki ga je bolj potreben od omenjenega priseljenca. Toda zavlačevanje pri rešitvi je vzbudilo med nekaterimi sum, da hoče komisija stvar zavleči samo zaradi tega, da bi se razburjenje med prebivalstvom poleglo, potem pa bi dodelili stanovanje brez škode in brez protestov tistemu, ki ga je imel že tako rekoč v rokah.

Toda vaščani zahtevajo, da do tega ne sme priti, če si Ustanova za ljudske hiše noče še bolj utrditi slabega glasu, predvsem ko gre za dodeljevanje stanovanj domačinom in tujerodcem. Zato naj pravično odločijo in dodelijo stanovanje tistemu, ki ima do njega večjo pravico: v tem konkretnem primeru domačinu s Frnetičev!

POZOR na listne kobilice

Včeraj dopoldne je bilo sporočeno, da so se pojavile na gostem gozdnem grmičevju, ki se razteza ob cesti Cerovlje-Medja vas in državno mejo, kobilice. Gre za nekrilato kobilico rodu «Barbitistes», tipično kraške vrste, ki žre liste raznega gozdnega drevja. (hrast, jesen brest,) ne pa travo.

Opozarjamo kmetovalce, da pazijo predvsem na svoje vinograde, kajti v pomanjkanju gozdnega listja, se te kobilice lotijo tudi trte. Vabimo zainteresirane kmetovalce, da v primeru če naletijo na nove napade, o tem takoj obvestijo Področno kmetijsko nadzorništvo v Ul. Ghega 6 ali pa Kmetijski poskusni center v Ul. sv. Nikolaja 7.

Obveščamo, da Poskusni kmetijski center že poskuša nove načine za zatiranje teh vrst kobilic.

ODPRTO PISMO SLOVENSKIH ŠOLNIKOV

V vednost Nj. Ekscelenci g. generalu Wintertonu

Kot je družinski oče tisti, ki vodi življenje svoje družine, tako je državni zakon tisti, ki usmerja življenje države. S tem ni rečeno, da je zakon pravičen. Saj so državne skupnosti, kjer prejemata dva pripadnika za isto delo različno plačo ali kjer je ena skupina pripadnikov privilegirana pred drugo itd., Namen zakona je le, da točno pove vsakemu pripadniku, katere so njegove dolžnosti in katere so njegove pravice. In da vlada red v državi, se mora javno in privatno življenje ravnati po obstoječih zakonih.

Gospod poveljnik naznanjamo Vam, da zakoni, ki jih je izdala ZVU za celotno cono A STO, veljajo za eno skupino ljudi, za drugo pa ne. Navajamo primer:

Pred kratkim je bilo določeno, da bodo dobivali šolniki državnih šol na Tržaškem vsak mesec neki dodatek k plači (emergenza). Zaostanke tega dodatka so že izplačali in jih deloma še izplačujejo na italijanskih šolah. Urad višje šolske uprave pa je včeraj na vprašanje, kaj je z dodatkom za šolnike slovenskih šol, telefonsko sporočil da za slovenske šole še ni tega dodatka, da pa je bil že poslan v Rim tozadevni akt.

1. Člen 12 ukaza ZVU štev. 18. z dne 8. nov. 1947 pravi: «Vodilno, učno in upravno osebje šol s slovenskim učnim jezikom dobiva prejemke na isti način in na podlagi istih predpisov in pravil, kakor veljajo za osebje šol z italijanskim učnim jezikom...».

2. Vsak poverjeni slovenski šolnik ima na svojem letošnjem imenovanju med drugim naslednjo točko: «Imenovani bo prejemal popolnoma enake službene prejemke, kot jih prejema poverjeni profesor na državnih srednješolskih zavodih z italijanskim učnim jezikom v britsko-ameriškem pasu Svobodnega tržaškega ozemlja».

Torej po istem zakonu je eni skupini že povišana plača, za drugo skupino pa je ta povišek po istem zakonu šele v pretresu.

Slovenski šolniki

Prijetna zakuska tiskovnega urada CP

Načelnik tiskovnega urada Civilne policije major J. J. Norris je priredil včeraj po 18. uri v lepo urejenih letoviščnih prostorih CP v Grljanu zakusko, ki so se je udeležili mnogi s soprogami številni visoki častniki in funkcionarji ZVU, zavezniških vojaških sil, civilne policije, člani tiskovnega urada CP predstavniki lokalnega tiska in drugi.

Med drugimi so se zakuske udeležili Mr. J. E. Foden, posebni ravnatelj za varnost, Mr. G. Richardson, ravnatelj javne varnosti, Mr. A. W. Rowlerson, podravnatelj javne varnosti, polk. H. R. Emery, načelnik vrhovnega štaba ZVU, polk. Vance, načelnik vrhovnega štaba TRUST, Mr. Dunham, ravnatelj PIO, major A. Coomber načelnik tiskovnega urada BEFFOR, podpolk. Coats, načelnik tiskovnega urada TRUST itd.

Zakuska je potekla v prijetnem razpoloženju ob prijateljskih pomenkih in ob zvokih plesnega orkestra CP.

Za simpatično družabno prireditev gre organizatorjem vsa naša pohvala.

NOCNA SLUZBA LEKARN

All'Alabarda, Ul. dell'Istria 7; De Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Praxmarer, Trg Unità 4; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

Oblačila in zlatnina plen nepoklicanega gosta v vili

Vrednost ukradenega blaga je znašala 400.000 lir. Za ta in stari greh bo tat sedel 3 leta in 2 meseca

Neki mladenič, ki je zvečer 19. aprila tega leta slučajno šel mimo vile Giuseppa De Filippija v Ul. E. De Amicis, je opazil še razmeroma mladega moža, ki se je s precejšnjim zavojem na ramenih naglo oddaljil. Fant je svoj sum izrazil nekemu policijskemu agentu in takojšnja preiskava je ugotovila, da so vilo res obiskali nezaželeni gostje, ki so odnesli, kakor je De Filippi osebno ugotovil, precej perila in raznih oblek in dežnih plaščev ter tudi zlatnino v skupni vrednosti 400.000 lir.

Neznanj tat, ki ga je policija kasneje identificirala za 29-letnega Edelina Tognona iz Ul. dei Fabbri št. 8, je res tistega večera splezal preko zida, ki obdaja vilo in se skozi okna splazil v stanovanje. Koliko časa se je zadržal v notranjosti se ne ve, vendar je Tognon v kratkem času prebrskal po omarah in si zmetal na kup vse kar se mu je zdelo vredno. Po končanem delu je skočil skozi okno in skril ukradeno blago v neki na pol podrti hiši v Ul. De Rin. Zlatnino pa je Tognon zavil v žepni robček in jo odnesel s prošnjo, da mu je shrani, 58-letni Antoniji Prelaz por. Perentini, ki ima gostilno v Ul. Giustinelli.

Ko je bila zlatnina na varnem je Tognon začel premišljati kako bi odnesel ostalo blago. Odšel je v neko gostilno v Ul. sv. Vida, kjer je našel prijatelja 37-letnega Giovannija Corsija, stanujočega v isti ulici kot on. Tega je naprosil, da bi mu pomagal pri prenosu.

Med tem časom pa sta dva agenta opazila v podrti hiši zavoj v katerem je bilo precejšnje število rjuh in ostalega perila. Zavoj sta naravno odnesla na policijo in se postavila v bližino hiše z upanjem, da se bo kdo oglasil. Budna agenta sta končno opazila dva moža, ki sta se oddaljevala z dežnimi plašči v rokah. Ustavila sta ju in ju identificirala za Tognona in Corsija.

Na policiji je Corsi odločno zanikal, da bi sodeloval pri tatvini medtem, ko je Tognon vse priznal. Policija je seveda aretirala tudi Prelazovo, vendar je ženska izjavila, da ni vedela, da je zlatnina ukradena.

Vse tri so prijavili sodišču in medtem ko so Tognona spoznali za krivega in ga obsodili na 2 leti in 4 mesece zapora ter na plačilo 19.000 lir globe, so ostala dva oprostili. Poleg sedanje kazni pa bo moral Tognon presedeti tudi kazen, na katero ga je sodišče pogojno obsodilo 1. oktobra 1951. leta. Vsega skupaj bo moral ostati v zaporu 3 leta, 2 meseca in 20 dni.

Preds.: Zulmin; tož.: Pascoli; zapis.: Magliacca; obramba: odv. Padovani, Relli in Borgna.

Podpore ECA v maju

V razdobju od 1. do 31. maja je občinska podporna ustanova ECA skupno z institutom za ubožne in drugimi ustanovami razdelila podpor v denarju, hrani, oblačilih itd. v skupni vrednosti 71.943.812 lir. Podpor se bili deležni: ubožne družine, občinski reveži, vojni oškodovanci, brezdomci, bolniki itd. Razen tega je po ECA dobilo v okviru fonda Zimske pomoči podporo 4569 oseb v skupni vrednosti 12.188.500 lir.

KRITIKE IN POROČILA

Uspela premiera SNG Molière: Učene ženske

Molierove Učene ženske, katerih premiera je bila pred tednom v Kopru in je o njih v našem listu predvčerajšnjim pisal tov. dr. Vladimir Bartol, smo včeraj zvečer gledali tudi v Avditoriju. Slovensko narodno gledališče, ki nas je že kar lepo seznanilo z nesmrtnim Molierom, nam ustreže, kadar nam postavi na oder kako njegovo delo, ki ga tržaško občinstvo še ne pozna. Za Skopuhom, Tartuffom in Namišljenim bolnikom so sedaj prišle Učene ženske in občinstvo je včeraj zvečer predstavo toplo pozdravilo. Naj pride k nam Moliere med kakršnimkoli repertoarjem, ga vedno zopet radi gledamo in poslušamo in kljub časovni odmaknjenosti nam je vendar vedno aktualen s svojo nevsiljivo duhovitostjo.

Ugajala nam je včerajšnja predstava z vseh plati; poleg igralcev je treba pohvaliti odlično scensko rešitev, s katero je Jože Cesar dal krepko oporo Crnoborega režiji.

Danes zvečer bo ponovitev, h kateri vabimo vse, ki se včerajšnje predstave niso mogli udeležiti.

Lep uspeh Opencev s «Tremi vaškimi svetniki»

Sinoči so člani dramske družine prosvetnega krožka z Opčin uprizorili veseloigro v treh dejanjih «Trije vaški svetniki». Zanimanje za igro je bilo izredno veliko in so domačini do zadnjega kotička napolnili prostorno kino dvorano.

Kar se tiče igre, naj za danes samo ugotovimo, da je doživela popolen uspeh. Igra in igralci so navdušili hvaležno publiko ki ni štedila s priznanjem.

«Triglavska roža» na odru v Nabrežini

Da imamo v Nabrežini dober igralski naraščaj je že znano. Ponovno pa so nam to potrdili preteklo nedeljo šolski otroci, ko so v kino dvorani nastopili s «Triglavsko rožo». Vse vloge od Gregorja do vil, palčkov itd. so podali kar se da pristno in pogumno tako, da se jim je občinstvo, ki je napolnilo dvorano, s hvaležnim priznanjem obilo oddolžilo za trud in prizadevnost. Če rečemo, da bi jih še hotelj videti na odru, smo že povedali, da so nas res zadovoljili. Škoda le, da niso poleg nekaterih recitacij to šolsko prireditev dopolnile že pevske točke, kar bi program obogatilo, saj smo prepričani, da znajo naši otroci tudi peti.

Ne vemo kako je na ostalih šolah, toda zdi se nam, da bi za zaključno šolsko prireditev ne smelo biti vstopnine. Res je sicer, da je bilo treba plačati dvorano, toda zato bi morala biti drugače zagotovljena

Šolske razstave

Učenci in učenke državnega dvoletnega industrijskega tečaja, s priključenim III. razredom na Opčinah, priredijo ob zaključku šolskega leta 1952-1953 šolsko razstavo svojih izdelkov. Otvoritev razstave bo danes 13. t. m. ob 10.30 dopoldne ter bo odprta do 14. junija t. m. nepretrgoma do 20. ure. Vabimo k številnemu obisku!

* * *

Slovenska osnovna šola v Skednju in slovenska osnovna šola pri Sv. Ani bosta razstavili ženska in moška ročna dela, risbe in pismene izdelke učencev vseh razredov v nedeljo 14. t. m. od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure v ponedeljek pa od 9. do 12. ure. Vabljeni so vsi starši in prijatelji mladine.

* * *

Razstava moških in ženskih ročnih del ter risb dvoletnega strokovnega industrijskega tečaja s slovenskih učnim jezikom v Dolini, bo odprta 13., 14. in 15. junija od 9. do 13. ure in od 15. do 19. ure. Vabljeni!

* * *

Strokovni tečaj v Nabrežini bo imel danes ob 11.30 otvoritev svoje razstave, ki bo odprta do ponedeljka 15. t. m. do 20. ure.

Šolske prireditve

Barkovlje, Trst

Slovenska osnovna šola v Barkovljah priredi danes 13. t. m. ob 19. uri in jutri 14. t. m. ob 17. uri v šolskem poslopju pravljično igro «Janko in Metka».

Razstava šolskih izdelkov bo v danes 13. t. m. od 9. do 12. ter od 16. do 19. ure; v ponedeljek pa od 10. do 12. ure.

Vabimo starše in prijatelje otrok, da obiščejo razstavo.

Stivan

Zaključna prireditev osnovne šole bo 14. t. m. na vrtu gospoda Kocmana. Spored obsega več prizorov, med njimi «Sneguljčico» Marice Gregoričeve, deklamacije, rajanje in zborno petje.

Mavhinje

Osnovna šola priredi v šolskem poslopju jutri ob 16. uri dvodejanko «Vedež». Razen tega bodo na programu še recitacije, rajanje in zborovsko petje.

Salež

Šolska prireditev bo 14. t. m. ob 16. uri. Na programu recitacije, razni prizori in petje šolskega zbora.

Zgonik

Šolska prireditev bo 14. t. m. ob 20. uri na cerkvenem dvorišču. Otroci bodo nastopili s pravljično igro «Desetnik in sirotica».

Trst, Ul. Donadoni

Osnovna šola v Ul. Donadoni priredi zaključno prireditev 14. t. m ob 16. uri v šolski telovadnici. Na programu igra, drugi prizori, petje, rajanje in deklamacije. Sodeluje mladinski tamburaški zbor iz Rocola.

Katinara

Osnovna šola na Katinari priredi v nedeljo 14. t. m. ob 19. uri zaključno šolsko akademijo s pestrim programom v šolski dvorani. Vabimo vse prijatelje naše šole, da se prireditve udeleže. Istočasno jih vabimo tudi, da si ogledajo razstavo šolskih izdelkov, ki bo odprta v soboto 13. t. m. od 15. ure dalje, v nedeljo 14. t. m. ves dan in v ponedeljek od 9. do 12. ure.

MESTNO GLEDALIŠČE IZ LJUBLJANE

bo gostovalo v AVDITORIJU v Trstu v NEDELJO 14. t. m. ob 16. in 21. uri z moderno francosko komedijo

SREČNI DNEVI

Ljubljansko Mestno gledališče žanje s to prijetno komedijo velik uspeh kjer koli nastopa

Prodaja vstopnic v Ul. Roma 15. II. od 11. do 13. in od 17. do 19. ure.

SNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

DANES 13. junija 1953 ob 21. uri v AVDITORIJU v Trstu ponovitev

UČENE ŽENSKE

Komedija v petih dejanjih

Spisal: **Molière**; prevedel: **Josip Vidmar**; režiser: **Ljudevit Crnobori**; scenograf: **Jože Cesar**

Krizald — Rado Nakrst; Filaminta njegova žena — Ema Starčeva; Armanda in Henrieta, njegovi hčeri — Lelja Reharjeva in Stefka Drolčeva; Arist njegov brat — Modest Sancin; Beliza njegova sestra — Nada Gabrijelčičeva; Klitander — Stane Starešinič; Trisotin, literat — Stane Raztresen; Vadius, učenjak — Silvij Kobal; Martina, kuharica pri Krizaldu — Zlata Rodoškova; Lepin, služabnik pri Krizaldu — Josip Fišer; Julijan, služabnik pri Vadiju — Anton Požar; notar — Srečko Košir.

Prodaja vstopnic v Ul. Roma 15-II. od 11. do 13. in od 17. do 19. ure.

Ljudska prosveta

GLASBENA MATICA V TRSTU

Redna odborova seja bo v ponedeljek 15. junija ob 20.30 v običajnih prostorih.

Izleti

PDT

Odhod izletnikov na Kucelj in v Trnovski gozd bo jutri 14. t. m. ob 5. uri zjutraj iz začetka Ul. F. Severo.

MOTOKLUB «JADRAN» OPCINE

organizira 28. in 29. t. m. dvodnevni izlet v Opatijo. Vpisovanje na sedežu od 19. do 21. ure do vključno 18. t. m.

MOTOKLUB «SKEDENJ»

organizira 28. in 29. t. m. izlet v Ljubljano in na Bled s povratkom skozi Sv. Lucijo in Vipavo. Vpisovanje na sedežu vsak dan od 19. do 20. ure do 18. t. m.

PD «SLAVKO SKAMPERLE»

priredi dvodnevni izlet 28. in 29. junija k izviru Soče v dolino Trente. Vpisovanje pri Mirku Svabu do vključno 16. t.m. Pohitite z vpisi zaradi omejenega števila mest.

MOTOKLUB «AMATORI»

organizira motociklistične izlete v dneh 28. in 29 junija v Poreč-Pulj, Ljubljano in na Blejsko jezero ter na Reko in v Crikvenico. Vpisovanje samo za člane na sedežu od 17. do 19. ure do srede 17. t. m.

POLITIČNE VOLITVE in stanovanjsko vprašanje v Nemčiji

Za sedanje nemško gospodarstvo velja v splošnem mnenje, da je najbolj trdno med gospodarstvi vseh onih evropskih držav,ki so bile vpletene v zadnjo vojno in to ne glede na države zmagovalke ali države, ki so vojno izgubile. To je do neke meje tudi res, saj vemo, da je zapadno-nemška marka zelo cenjena valuta, dalje vemo, da je sedanja nemška industrijska proizvodnja daleč presegla predvojno; temu lahko dodamo tudi to, da je nemška zunanjetrgovinska bilanca stalno uravnovešena in zelo pogosto celo dokaj aktivna. Posebno zadnja trditev je zelo značilna in skoraj bi lahko rekli, da je aktivnost zunanjetrgovinske bilance evropskih držav že prava redkost. Če bi hoteli navajati vse vzroke takega stanja bi bilo mnogo predolgo in bi preseglo okvir tega članka. Na vsak način pa bomo vsaj omenili nekaj vzrokov te trenutne ekonomske trdnosti Zapadne Nemčije. Predvsem je za to trdnost važno to, da je imela Zapadna Nemčija nekak privilegij v povojnem razvoju mednarodne politike. To sicer zveni nekako protislovno, vendar je res, kajti Zapad si je skušal pridobiti nemško naklonjenost in zato ni štedil s pomočjo. Poleg tega Zapadna Nemčija doslej ni trošila svojih sredstev za oborožitev, kajti vse njene oborožene sile so se omejile v glavnem na nekoliko močnejšo policijsko silo. In stroški, ki bi jih požrla oborožitev kake desetine sodobno oboroženih divizij bi ne bila majhna in bi verjetno vplivala na splošno gospodarsko stanje. Najlepši dokaz za to nam nudi današnja Francija, ki se zaradi oboroževanja in vojne v Indokini nikakor ne more izkopati iz prave gospodarske in tudi politične krize. Tretji element, ki je pripomogel Zapadni Nemčiji, da se je gospodarsko opomogla pa je njeno velikansko industrijsko bogastvo in tradicija. S tem ne mislimo na materialno bogastvo strojev in tovarniških ureditev, ki jih je vojna docela razrušila ampak na njeno izredno bogastvo v visoko kvalificirani delovni sili.

Na račun teh osnovnih činiteljev je danes Nemčija gospodarsko zares dokaj močna in trdna. Pripomniti pa moramo, da je to veljalo le doslej, kajti zadnji znaki kažejo, da v bodoče ne bo šlo več tako gladko. V vsem svetovnem gospodarstvu se že delj časa kažejo izraziti znaki stagnacije in Zapadna Nemčija ne bo mogla ostati kot nekak otok, ki ga pljuski te krize ne bi mogli zajeti. Poleg tega bo v bodoče odpadel tudi dosedanji privilegij, ki ga je uživala. Tudi Zapadna Nemčija se bo namreč morala oborožiti.

K bodočim nemškim stroškom za oboroževanje v okviru Evropske obrambne skupnosti pa moramo dodati še en velikanski strošek, ki obremenjuje nemško notranjo bilanco. Gre tu za pomoč beguncem z Vzhoda in pa za invalidnine in pokojnine vsem tem ljudem. Se ni dolgo tega, ko se je razširila v svetu vest, da hoče nemški zvezni minister za finance dati ostavko, kajti v zadnjem letu so državni stroški pokazali velikanski primanjkljaj: nad eno milijardo nemških mark. Pa pustimo ta ugibanja, ki ne spadajo v temo, o kateri smo nameravali pisati, saj je že teh nekoliko podatkov dovolj za to, da se laže razumejo napori, uspehi in tudi neuspehi, ki so jih v Zapadni Nemčiji dosegli na nekem drugem področju. Spregovorili bomo o obnovi stanovanjskih hiš v nekaterih zapadnonemških mestih.

Ko smo pred dnevi pisali o pripravah na predvolilno kampanjo, ki se je v Zapadni Nemčiji sicer neuradno, že začela, smo rekli, da skušajo socialdemokratski opozicionalci posredno vsaj izkoristiti stanovanjsko krizo, ki še vlada v Nemčiji, kot svoj najbolj učinkovit in tudi hvaležen argument proti krščanski demokraciji, ki je sedaj na vladi. Da so zavezniška bombardiranja v času vojne pustila v Nemčiji strahotne posledice, je znano, vendar si človek, če vam ne vidi tega niti ne more točno predstaviti. Kot smo že prej rekli, se je Nemčija vrgla najprej na obnovo svoje industrije in tu napravila prave čudeže, toda zgrešeno bi bilo reči, da ni nič napravila glede stanovanjskih hiš. Kljub temu pa so mnoga nemška mesta še danes pravi kupi razvalin, kajti v mnogih mestih so še danes ruševine prav take, kot so bile v maju leta 1945, le da so porasle s koprivami in drugim plevelom.

Mesto Hamburg pozna vsak. To je eno največjih in najstarejših pristanišč na svetu. V Hamburgu je bilo pred vojno nekaj nad 560 tisoč stanovanj. V času vojne je bilo ne samo poškodovanih, ampak uničenih 300 tisoč ali 53 odstotkov stanovanj. Posamezni predeli mesta so bili dobesedno zravnani z zemljo. V povojnih letih je bilo zgrajenih nekaj nad 100 tisoč novih stanovanj. V začetku je bila obnova dokaj počasna, pozneje so gradili letno okoli petnajst tisoč stanovanj, leta 1949 so zgradili že 18 tisoč lani pa kar 25 tisoč stanovanj. Res je, da je 100 tisoč stanovanj mnogo, toda še vedno jih primanjkuje še najmanj 200 tisoč. Ne moremo sicer trditi, da je tudi v drugih nemških mestih tako, vendar velja za Hamburg še nekaj, za kar mu mnoga druga mesta lahko zavidajo. V Hamburgu so namreč vse središče mesta očistili ruševin in v mnogih predelih so le napisne table, ki označujejo kje so bile ponekod ulice, ki jih danes ni več.

Nekaj podobnega je v Hannowru. Hannower je imel pred vojno 147.220 stanovanj. Od vsega tega je ostalo po vojni le 7655 stanovanj, ki jih vojna ni prizadela, dočim je bilo 75.378 stanovanj popolnoma uničenih ali pa hudo poškodovanih ter zato neuporabnih. Poleg tega je bilo v Hannowru uničenih 61 odstotkov industrije in 79 odstotkov javnih zgradb. Računajo, da je bilo ob koncu vojne v mestu okoli 6 milijonov kubičnih metrov ruševin. Do sedaj so izvozili iz mesta že nad 4 milijone kubičnih metrov ruševin. Poleg tega pa so doslej popravili stare in zgradili okoli sto deset tisoč novih stanovanj. Z obnovo pa so postavili povsem novo urbanistično osnovo mesta. Razširili so ulice in na mnogih prostorih, kjer so bile nekoč hiše in leta 1945 ruševine, so danes lepi parki. Pred vojno je Hannower štel skoro pol milijona prebivalcev, takoj po vojni jih je imel le 217 tisoč, toda danes jih ima že petnajst tisoč več kot pred vojno.

V Hannowru se je posebno izkazala iniciativnost mestnih oblasti, ki so pripravile bivše lastnike stanovanjskih hiš, do tega, da so se združili v nekake obnovitvene zadruge in z združeno močjo zgradili mnogo več hiš, kot bi jih bili, če bi vsak gradil sam zase. Poleg te iniciativnosti se za Hannower trdi da je k njegovi obnovi mnogo pripomogel velesejem, ki od leta 1947 vsako leto prinaša mestni občini velikanski dobiček, s katerim občinska uprava zelo pametno gospodari.

V obnovi pa nosi prvo mesto staro trgovsko središče Frankfurt. V Frankfurtu so se ruševin iznebili na zelo lep in hkrati koristen način. Postavili so si tovarno, ki je iz ruševin delala gradbeni material. — In ruševin ni bilo malo, saj računajo, da jih je bilo okoli 14 milijonov kubičnih metrov. S tem in tudi drugim gradbenim materialom so v Frankfurtu zgradili v povojnih letih nad 100 tisoč novih stanovanj.

Tu smo v kratkem podali sliko teh velikanskih obnovitvenih del. Če si hočemo praktično predočiti veličino vseh teh novih stanovanjskih objektov, pomislimo samo na to: v Trstu so na primer zgradili po vojni okoli 6 tisoč stanovanj. Gospodje, ki so danes pri nas na oblasti, kričijo v svet, da so to čudeži, ki so jih sposobni narediti samo oni. Res, tudi šest tisoč stanovanj je nekaj, in to opazimo na vsakem koraku, kajti marsikateri mestni predel, ki je bil prej navaden travnik ali kaj podobnega, je danes pozidan, toda z nemškimi mesti se le ne smemo primerjati.

Že prej smo omenili, da so nemški socialdemokrati izrabili kot enega svojih volilnih argumentov proti krščanskim demokratom stanovanjsko stisko. Omenjeni trije primeri velikih uspehov so še bolj značilni zato ker so v teh mestih na oblasti vprav socialdemokrati, ki so v teh razmerah napravili največ, da bi olajšali eno največjih vprašanj, ki tarejo nemško ljudstvo. Res je sicer, da je 100 tisoč stanovanj, kolikor so jih zgradili v Hamburgu, le ena tretjina tistih, ki so bila porušena, kljub temu pa je to le mnogo več kot same obljube, ki jih v mnogih primerih dobivajo Nemci v raznih drugih mestih, kjer imajo občinske vajeti v rokah krščanski demokrati.

In pomanjkanje stanovanja je zelo občuten argument in verjetno bo pri volitvah v marsikaterem primeru veljalo celo več kot politično prepričanje samo.

Vzhodnonemška vlada priznava danes vrsto napak, ki so bile še do včeraj najpristnejše vino iz kremeljskih sodov. Danes na pr. vabi nazaj ljudi, ki so zaradi njihove politike zbežali na Zahod. Obljubljajo jim marsikaj, in zatrjujejo, da bo spet vse dobro, le da se vrnejo. Krompir v oblicah in ribja omaka res niso razkošna hrana, a dvomimo, da bo poziv vzhodnonemške vlade naletel na navdušen odziv

BORBA MED DESNIM IN LEVIM KRILOM V REPUBLIKANSKI STRANKI

EISENHOWER V ZAGATI

Z ustoličenjem Eisenhowerja za državnega predsednika, je v ZDA nastopila tako imenovana «Eisenhowerjeva era», pri čemer osnovne politične koncepcije in akcijska smer, posebno kar zadeva ameriške odnose do nekih najvažnejših mednarodnih vprašanj, takoj v začetku marsikomu niso bile povsem jasne. Predvsem je imela biti to, po izjavah samega Eisenhowerja in njegovih najožjih sodelavcev, «dinamična politika», ki bi si z njo ZDA zagotovile politično prvenstvo in vodstveno vlogo v svetu, v prepričanju, da so edinole ameriška politične postavke pravilne in bi vsakdo grešil, ki bi se z njimi ne strinjal.

Kasneje se je minister Dulles izrazil, da sta osnovna temelja te politike «razumevanje svetovnih pogoje» in upoštevanje «narodnih teženj», vendar je bilo prav to, kar ji je v resnici primanjkovalo in kar je večkrat privedlo ZDA do nesporazumov z ostalimi deželami. Izkušnje, ki si jih je Dulles pridobil na svojem potovanju po Srednjem vzhodu in Južni Aziji, so ga vsekakor mogle o tem prepričati. Doslej bolj ali manj latentna nasprotstva v samem zahodnem taboru so čedalje bolj silila na površje in oblikovala nove, ne ravno preveč razveseljive oblike odnosov med omenjenimi državami.

Kritike, naperjene proti Washingtonu s te strani Atlantskega oceana in tudi od drugod, so postavile Belo hišo v zelo neprijeten položaj. Le ta pa je zahteval, da se dobro pretehta nastala situacija in nemudoma podvzamejo potrebni ukrepi, ki bi se z njihovo pomočjo odpravila nesoglasja med zahodnimi silami, kakor tudi, da se najde neko skupno stališče in s tem prepreči Moskvi igra na račun njihovih notranjih razprtij.

Bela hiša se je naenkrat znašla med dvema ognjema: po eni strani je tu nujnost, da se drži obvezosti do republikanske stranke, po drugi pa, da bi to ne pripeljalo do izolacije ZDA v odnosu do njenih zaveznikov. Jasno, da sta ti dve težnji med seboj nezdružljivi. Desni ekstremisti v republikanski stranki so se n. pr. silovito zagnali i proti zaveznikom, posebno Angliji, i proti svoji vladi, ko je šlo določiti novo stališče glede korejskega premirja, kakor tudi, ko je Churchill iznesel svoj predlog o sestanku velikih sil. Ob tej priložnosti je senator Knowland v kongresu izjavil, da je proti kakršnimkoli ooblastilom Eisenhowerju, na osnovi katerih naj bi on določil ameriške zahteve v zvezi s korejskim premirjem, pa čeprav gre za republikanskega predsednika. Taft pa je šel dalje in zahteval, da se ZDA glede vprašanja Koreje in Azije ločijo od Združenih narodov, da vodijo samostojno politiko, ne glede na stališča drugih.

Vse to predstavlja oster opomin Eisenhowerju, naj ne zapušča dosedanje politike «enotne strategije» in «čvrste roke». Taft, McCarthy in Knowland so se že nekajkrat izjavili, da je večina republikanskih poslancev v kongresu, ki so pod njihovim vplivom, pripravljenih na odkrit spopad z Eisenhowerjem, če bi on glede teh vprašanj skušal hoditi po poti, ki bi ne ustrezala njihovim težnjam. Finančni odbor senata je celo že razpravljal o tem, da se ukine finančna pomoč OZN, če bi se vanjo sprejela LR Kitajska.

Ta napad skrajne desnice je potisnil Eisenhowerja na stališče, kjer se mora odločiti za eno obeh nasprotnih si poti, ali pa voditi nestalno politiko laviranja, v težnji, da bi se našla neka kompromisna rešitev za to kar je nemogoče pomiriti. Kajti politične tendence in rešitve, ki jih zanje ti krogi predlagajo in zahtevajo, so za zaveznike ZDA nesprejemljive, vsled česar so ti, kot so pokazali zadnji dogodki, pripravljeni da se jim odločno uprejo. Postavlja se vprašanje, kako dolgo bo lahko Eisenhower vodil tako politiko, ne da bi s tem izpodkopal pozicije ZDA v svetu. V Ameriki je že čuti zaskrbljene glasove, kako da bo pomanjkanje jasne in določene politike «lahko privedlo do tega, da bodo ZDA izgubile iniciativo in vodilno vlogo v zahodnem svetu».

Znaki na uspešen zaključek bermudske konference zatorej niso najboljši. Na Zahodu odkrito izjavljajo, da je nemogoč kakršenkoli uspeh, dokler Eisenhower ne bi pojasnil v čem pravzaprav sestoji današnja ameriška politika. Nejasnost te politike pa izvira predvsem iz specifičnega položaja, ki se v njem nahaja Eisenhowerjeva vlada. Potrebno je torej najprej razčistiti stvari v lastni hiši. Toda, poglejmo, kako je Eisenhower odgovoril na napade republikanske desnice. Rekel je, da se z njihovim stališčem ne strinja in da ne namerava zapustiti OZN. To pa obenem nakazuje, kako resna so nesoglasja navznoter same republikanske stranke glede nekaterih osnovnih zunanjepolitičnih vprašanj. Eisenhower pa je hkrati tudi poudaril, da ne želi zaostriti odnosov z omenjeno skupino republikancev, marveč da bo napravil vse, da bi preprečil odkrit spopad. To je tudi razumljivo, kajti spor ne temelji toliko na nekih načelno različnih glediščih, pač pa je rezultat posebnega položaja, ki se je v njem znašel tisti del stranke, ki je na vladi, in na katerega plečih leži odgovornost za vso državno politiko. Skrajna republikanska desnica pa zadevno ne kaže znakov popustljivosti in se odločno postavlja na stališče: ali se sprejmejo njene postavke ali pa se spor nadaljuje. V zvezi s tem je zelo značilno, da je Taft postavil zahtevo, naj bi tudi on prisostvoval bermudskemu sestanku. Čemu? Verjetno zato, ker si namerava na kraju samem zagotoviti, da se bo na tej konferenci upoštevalo tudi stališče opozicije. Eisenhower sicer še ni odgovoril na to zahtevo, zelo verjetno pa je, da nanjo ne bo pristal.

Po vseh znakih sodeč, se bo vlada lahko izognila spopadu samo na ta način, da ne bo storila ničesar, kar bi bilo v nasprotju s stališčem skrajne desnice. V tem primeru pa bo nujno prišla v navzkrižje s svojimi zavezniki in Združenimi narodi, kar bi vsekakor pomenilo za Ameriko in za ves svet pravo nesrečo. Katero pot bo ubral Eisenhower bo predvsem odvisno od njegove razsodnosti in odločnosti, in pa od podpore, ki mu jo bodo — v primeru, da bi se res odločil na spopad z reakcionarnimi tipi, kot so McCarthy, Taft idr. — nudili ameriški napredni, demokratično misleči ljudje.

Kdo usmerja tisk v Veliki Britaniji?

Angleški dnevniki

Kot časnikar sem prepričan, da večina ljudi ne čita časopisov zaradi poročil, ampak zaradi komentarjev in razvedrila, kot tudi iz radovednosti kako njihov časopis obravnava dogodke. V tem je razlaga za vprašanje, kako lahko v Veliki Britaniji obstaja in uspeva deset velikih dnevnikov, ki prihajajo v vse kotičke dežele. Kdo pa odloča o tem, kako naj se obravnavajo dogodki? Kdo odgovarja za stališče tiska? Kaj pomeni, ko tuji časnikarji v Londonu brzojavijo domov, da je javno mnenje, ki prihaja do izraza v tisku, takega ali drugačnega mnenja? Ali je kaka zveza med javnim mnenjem in mnenjem tiska?

„The Times"

Morda je najbolje, da skušam odgovoriti na vsa ta vprašanja tako, da vzamem v roko časopise drugega za drugim, kot to delam vsako jutro. Navadno začnem dan s «Timesom». «TIMES» je najstarejši londonski dnevnik, najbolj znan in mislim da tudi najvplivnejši. In vendar presega njegova naklada le za malo četrt milijona, medtem ko imajo drugi dnevniki naklado štirih milijonov. Toda «THE TIMES» je angleški informacijski dnevnik; skuša podati popolno sliko vseh poročil, pri čemer polaga poudarek na poročila, ki so državno važna. Ljudje čitajo «Times», ker hočejo zvedeti za vse dnevne novice. Spričo visoke ravni čitateljev so uvodniki «Timesa» lahko zelo važni. Često ti uvodniki ne vsebujejo določenih smernic, ampak le razlagajo; kadar pa «Times» objavi kake politične smernice, ima to lahko ogromen vpliv. Kdo odloča o tem?

To je skoraj popolnoma odvisno od ravnatelja in njegovih številnih, spretnih in sposobnih urednikov. Za vplivom ravnatelja pride vpliv glavnih lastnikov, to je dveh mož, ki sta zdaj lastnika «Timesa». To sta polkovnik John Astor, ki je leta 1922 prevzel kontrolo od pokojnega lorda Northcliffa, in John Walter, katerega praded je ustanovil časopis. Ta dva moža odločata skupaj z ravnatelji založniške družbe «Timesa» o osebi ravnatelja, vendar se dejansko potem, ko je ravnatelj imenovan ne vmešavajo več v njegovo delo. Lastništvo «Timesa» je v finančnem pogledu po tradiciji ločeno od uredniške kontrole in poseben sporazum skuša preprečiti, da bi finančna kontrola časopisa lahko prešla v roke tistih, ki bi se hoteli posluževati «Timesa» kot sredstva svoje osebne politike.

„Manchester Guardian"

Drugi moj časopis je «MANCHESTER GUARDIAN».

Verjetno me boste vprašali zakaj sem se odločil ravno za ta podeželski časopis. Vendar je «M. G.», kot ga običajno imenujejo, nedvomno dnevnik državnega pomena. Citam ga iz dveh razlogov: ima malo, toda sijajno skupino zunanjih dopisnikov in slovi po svojih jasnih in liberalnih uvodnikih; če pravim «liberalni», mislim to v mnogo širšem smislu kot v tem, da bi pripadal liberalni stranki, čeprav imajo običajno «Manchester Guardian» za naklonjenega liberalni stranki. Kdo odloča o uvodnikih «M. G.»?

Odgovor je enak: ravnatelj, kajti finančna kontrola in lastništvo časopisa sta v rokah družbe, ki imenuje ravnatelja, potem mu pa glede vodstva časopisa prepusti proste roke. Pravim «proste roke», toda bilo bi netočno trditi, da lahko ravnatelj resnično dela s časopisom kar hoče. Velik dnevnik kot je «Manchester Guardian» ima svojo tradicijo, preko katere se ne more iti. Če bi nenadoma izpremenil svojo politiko ali si nadel nov značaj, bi prav lahko izgubil spoštovanje in podporo svojih čitateljev.

„Daily Telegraph"

Tretji zelo resen list je «DAILY TELEGRAPH», ki ima približno milijon naklade. Njegov lastnik je lord Camrose, brat lorda Kemsleya, ki ima vrsto podeželskih dnevnikov, in on ima tudi naslov glavnega ravnatelja. Kot lastnik ima večino delnic delniške družbe in tako lahko odloča o finančnih ukrepih, ki so temelj izhajanja časopisa. Kot ravnatelj lahko kontrolira politiko časopisa, in dejansko to tudi dela. Politika «Daily Telegrapha» je v splošnem nepristranska in lahko predvidljiva; podpira konservativno stranko, v zunanji politiko se zavzema za ozko povezanost Velike Britanije z Združenimi državami. To osnovno politiko usmerja osebno glavni ravnatelj, seveda pa ravnatelj, ki nadzira vsak dan časopis, lahko v določenih mejah spreminja to kontrolo. V tem primeru imamo torej finančnega lastnika, ki tudi odloča o uvodnikih in smernicah svojega časopisa.

„Daily Mail"

Zelo podobno je pri «DAILY MAIL». Tudi ta dnevnik je desničarsko usmerjen, je pa pisan bolj za preprostega človeka in bolj «popularen» kot «Daily Telegraph», tudi je cenejši in ima dva milijona naklade». «Daily Mail» je bil ob začetku našega stoletja, ko ga je ustanovil Alfred Harmsworth, kasnejši lord Northcliffe, pionir ljudskega tiska. Lastnica časopisa je še danes rodbina Harmsworth in s tem morda lahko dobro označimo značilnost angleškega časnikarskega sveta. Mnogo časopisov je last rodbine: «Times» je, kot že omenjeno, deloma v rokah družine Walter od svoje ustanovitve v XVIII. stoletju; «Manchester Guardian» je ozko povezan z družino Scott, «Daily Mail» je pa lastnina Harmsworthov.

„Sanday Dispatch" in „Evening News"

Lord Rothermere kontrolira finančno «Daily Mail» in s tem časopisom povezana «SUNDAY DISPATCH» ter «EVENING NEWS». Lord Rothermere ima pa tudi uredniško kontrolo nad svojimi časopisi popolnoma v svojih rokah. Ima svoj urad v stavbi časopisa in se posvetuje skoraj vsak dan z ravnateljem «Daily Maila» z ravnateljem listov «Evening News» in «Sunday Dispatch» govori vsaj enkrat na teden, poleg tega tudi vsakikrat, ko se pojavi kako važno vprašanje.

To pomeni stvarno, da je odvisna politična smer «Daily Maila» — in drugih njegovih časopisov — končno od lorda Rothermera, vendar posluša nasvete svojih ravnateljev in urednikov.

„Daily Express"

Menda je časopis, ki ga v največji meri kontrolira en sam človek, «Daily Express», ki je last lorda Beaverbrooka, ki razpolaga z delnicami založniške družbe. Lord Beaverbrook ni upravnik, ki bi ga postavila založniška družba (kot je lord Rothermere postavljen od svoje družbe); ni niti ravnatelj; tudi ni glavni ravnatelj (kot je lord Camrose ravnatelj «Daily Telegrapha»); tudi ni imel nikoli svoje pisarne v veliki stekleni palači na Fleet Streetu, kjer se tiska «Daily Express». S časopisom ima le zelo malo formalnih stikov. In vendar je predsednik založniške delniške družbe izjavil, da je «nedvomno časopis lord Beaverbrook sam». To dokazuje resnico, ki velja za vse časopise: ni mogoče reči kdo vodi dnevnik niti na podlagi finančne organizacije časopisa niti glede na upravni svet.

Lord Beaverbrook kontrolira osebno pisanje svojih časopisov in zato je težko točno označiti politiko njegovih listov: je odločno protilaburistična; je pa manj odločno filo-konservativna, ker smatra za odpadnike tiste konservativne poslance, ki niso naklonjeni preferenčnim carinam imperija.

„Daily Herald"

Mnogo lažje je spoznati politiko «DAILY HERALD». Statut «Daily Herald - družbe» določa, da mora politika časopisa podpirati laburistično stranko in splošno delavsko zvezo. Lastništvo «Daily Heralda» je precej zamotana zadeva, vendar lahko mirno izjavimo, da je kontrola vseh političnih vprašanj v rokah laburistične stranke; vsa poslovna vprašanja so pa v rokah tiska Odhams. Vendar svet ravnateljev ne more izdajati časopise in «Daily Herald» je dejansko skoraj neodvisen dnevnik, ker ima njegov ravnatelj precej proste roke. Tako je na primer pred kratkim ogorčeno napadal Aneurina Bevana, kar dokazuje neodvisnost časopisa celo v pogledu članov strankine eksekutive. Seveda je «Daily Herald» glasilo laburistične stranke in se mora ravnati po smernicah stranke.

„Daily Worker"

Dnevnik, ki ga čitam vedno z zanimanjem, je tudi «DAILY WORKER»; iz njegovega pisanja lahko in brez truda spoznam smernice komunistične stranke. Ne okleva, se ne pomišlja, čeprav je včasih eden ali tudi dva dni s kako stvarjo v zastanku in se nenadoma pojavi s hipnim obratom, ki zahteva od zvestih članov stranke prav tako diametralno nasprotno stališče v kaki stvari. «Daily Worker» je last zadruge «Ljudska tiskovna družba». («Peoples' Printing Society»). Njegovo politiko določa komunistična stranka.

„News Cronicle"

Na popolnoma drugo stran bi postavil «NEWS CHRONICLE», časopis liberalne stranke. Zaradi neznatnega parlamentarnega zastopstva stranke se pa v mnogih vprašanjih zelo oddaljuje od strankine politike. Tudi ta dnevnik je lastnina družine in sicer družine Quaker Cadbury, ki je ustanovila družbo, finančno kontrolira list kot predstavnik Cadburyjev lord Layton.

„Daily Mirror" in „Dally Sketch"

Na dnu dnevnega kupa svojih časopisov najdem še ilustrirana časopisa «DAILY MIRROR» in «DAILY SKETCH». «Daily Mirror» je najbolj razširjen časopis z naklado okoli štirih milijonov z lahno sredinsko-levičarsko težnjo. Je last delniške družbe in je zelo težko reči, kje je pravzaprav njegova finančna kontrola; mislim, da izvršuje kontrolo «Daily Mirrora» predvsem ravnateljski urad. «Daily Sketch» je pa pred kratkim menjal lastnike: časopisje Kemsley ga je prodalo, kupila ga je pa družba «Daily Maila». Prezgodaj je še reči, kakšna bo njegova politika, zdi se pa, da bo lahno sredinsko-desna.

Ko pregitam vsako jutro zadnji dnevnik, pridem do sklepa, da ima angleški čitatelj zelo obširno in svobodno izbiro. Nihče se ne more pritoževati, da bi bil slabo obveščen ali da bi se dolgočasil.

JUTRI V AVDITORIJU LJUBLJANSKO MESTNO GLEDALIŠČE

Prizor iz Pugetove komedije «Srečni dnevi» v uprizoritvi ljubljanskega Mestnega gledališča. — Slavka Glavinova (sedi), ki igra Francine Gassinovo, in Iva Zupančičeva, njena sestra Marianne

METALURŠKI GIGANT V ŠTORAH

V ozki dolinici nasproti železniške postaje Store v bližini Celja je vsako leto več dima, vsako leto več dimnikov. Skoraj neopazno so v nekaj letih tu zrastli velikanski objekti, pravi metalurški velikan. Ob starih začrnelih obratih so zrastle nove svetle betonske zgradbe. Nekatere so prerastle hribe, ki se dvigajo na obeh straneh doline druge še lezejo iz tal, obdane z lesenimi odri. Visoki žerjavi dvigajo težke betonske stebre ter jih postavljajo v stavbo. Železarna v Storah še naprej raste in se modernizira. Letos imajo določenih za razširitev železarne in gradnjo novega elektroplavža še nadaljnjih 750 milijonov dinarjev. Med drugim mora biti letos dograjen tudi veliki električni plavž, ki bo dajal letno okoli 20.000 ton surovega železa.

Z novimi objekti pa se je jasno dvignila tudi proizvodnja. Saj danes dajejo Store že trikrat več železa kot so ga dajale leta 1946. Poleg tega so štorski železarji tudi znatno izboljšali kakovost svojih izdelkov in začeli izdelovati celo vrsto novih predmetov. Danes sopihajo iz Stor vlaki s težkimi večtonskimi valji za najrazličnejše potrebe industrije. Težke kovaške kokile, nakovala in nešteti drugi proizvodi nosijo hvalu požrtvovalnega delovnega kolektiva iz Stor po vsej Jugoslaviji.

Poleg novih objektov železarne je na zelenem griču nad dimniki iz katerih se noč in dan vali črni dim zrastlo veliko stanovanjsko naselje.

ELEKTRIFIKACIJA železniške proge Postojna-Ljubljana

Letos bodo elektrificirali progo na relaciji Postojna-Rakek.

Za elektrifikacijo posameznih železniških relacij se v gospodarskih krogih Jugoslavije že dalj časa temeljito razpravlja, čeravno je bila zaradi ogromnih investicij, ki se neprestano vlagajo v izgradnjo ključnih objektov, kaj težko misliti na skorajšnjo realizacijo. Ne glede na to so bili izdelani že tudi projekti, predvsem za tiste relacije, katerih elektrifikacija je najnujnejša. V Sloveniji so prišle v poštev predvsem strma soška proga, ki povezuje Sežano in Gorico z Jesenicami ter proga Ljubljana-Trst.

Ker so dela na elektrifikaciji omenjene železniške proge precej obsežna ter terjajo precejšnjih investicijskih sredstev, je bil napravljen načrt, po katerem bo gradnja potekala v treh etapah. V prvi etapi del, ki so se začela prav te dni, nameravajo najprej elektrificirati progo na relaciji Postojna - Rakek. Drugo leto se bodo nadaljevala dela na elektrifikaciji proge do Borovnice, naslednja leta pa do Ljubljane in Zaloga.

Za elektrifikacijo 11 kilometrov železniške proge od Postojne do Rakeka ter za izgraditev nove železniške postaje na Rakeku bo direkcija železnic v Ljubljani investirala okrog 190 milijonov dinarjev. Te dni so začeli že nivelirati tire; na krivinah jim bodo povečali tudi naklon, s čimer bo možno povečati potovalno brzino bodočih električnih vlakov. V kratkem bodo začeli tudi že z izkopavanjem temeljev za 500 železnih nosilcev, katere bodo preskrbele železniške delavnice. Tudi ostalo opremo vključno z izolatorji bodo izdelale jugoslovanske tvornice. Za novi del elektrificirane proge zaenkrat še ne bo potrebno graditi nove napajalne postaje, kajti kapaciteta obstoječe postaje v Pivki je še neizkoriščena. Strokovnjaki računajo, da bo zmogla napajati omrežje vse do Planine pri Rakeku.

Z elektrifikacijo proge na tej relaciji bodo jugoslovanske železnice prihranile letno 6.500 ton premoga, če pa upoštevamo tudi ostale prihranke bo skupni letni prihranek znašal okrog 30 milijonov dinarjev. Če ta prihranek primerjamo z višino investicij, potem pač vidimo, da so elektrifikacijska dela v Jugoslaviji (zaradi sorazmerno cenene električne energije) izredno rentabilna, saj se (po tem primeru sodeč stroški amortizirajo že v 6 in pol letih.

Z elektrifikacijo celotne proge do Ljubljane in ranžirne postaje v Zalogu se bo znatno povečal pomen te glavne železniške relacije, česar pa ne bo deležna le Slovenija, temveč tudi Trst in še posebno Avstrija, kateri je ta proga najkrajša tranzitna zveza za prekomorski promet skozi tržaško luko. MILOS MACAROL

Visokost te jeklene mize za likanje lahko poljubno izpreminjamo, tako da se likanje more opravljati sede. Model mize so razstavili na britanskem industrijskem velesejmu

Kristus v Cardiffu

Za Michellangela je znano, da ni bil v dobrih odnosih s tedanjim papežem. Kljub temu, da je napravil svoja največja dela v raznih cerkvah, mu cerkev ni bila preveč pri srcu. In to je tudi ponekod izrazil v svojih umotvorih. Kljub temu je postal, in bo tudi za večno ostal, eden največjih umetnikov v zgodovini.

Pred kratkim pa je Michellangelo dobil svojega posnemalca. Prezgodaj bi bilo reči, da bo ta njegov posnemalec postal in ostal velik, na vsak način pa je zanimiv.

Na letošnji pomladanski razstavi Kraljevske akademije v Cardiffu v Angliji je razstavljal tudi dvajsetletni slikar Jeffrey Steel. Med drugim je razstavil tudi sliko, ki predstavlja Kristusov križev pot. Ta motiv je tako star in že tolikokrat obdelan, da bi zato ne predstavljal nikake nove tematike. Toda v našem primeru je nekaj povsem novega. Umetnik je prenesel križev pot v naše razmere, v sedanjo dobo. Na njegovi sliki nosi Kristus križ po cardiffski ulici Constellation-street. Pred njim koraka cardiffska mestna godba na pihala. Za njim pa se v avtomobilu znamke Rolls-Royce vozi neki mestni funkcionar. Na avtomobilu se opazi tudi tablica s številko K 61, ki je številka avtomobila mestnega župana Wiliama Mustona.

Na levi strani slike stoji na pločniku pred trgovino mestni župnik z rokami v žepu in opazuje povorko. Na sliki opazimo še druge posebnosti. Medtem ko mestna godba spremlja Kristusa pod križem, dva trgovca sklepata ob strani neko kupčijo.

Povsem razumljivo, da je ta slika na razstavi dvignila precej prahu. Mestni župnik je takoj izjavil, da je v človeku, ki stoji ob strani in z rokami v žepih opazuje povorko, spoznal samega sebe. Tudi župan mesta je opazil, da je avtomobil njegov, kar mu potrjuje tudi tablica s številko. Vendar se župan ni pritožil, pač pa se še ne more reči, je pritožil cel niz vplivnih meščanov, ki so zahtevali, naj sliko takoj umaknejo z razstave. Povsem razumljivo, da je bil v tem najbolj goreč sam kanonik Foster, ki je izjavil, da je neumestno in nedopustno, da se tak motiv tako lokalizira in da se s tem «smeši vse mesto».

Toda mladi slikar je uspel in verjetno celo še bolj, kot je pričakoval. Slikar je sam rekel, da nima prav nič niti proti županu, niti proti mestnem župniku kanoniku Fosterju. Slikar celo trdi, da mu je žal, da je njegovo delo vzbudilo toliko hrupa in da so se nekateri meščani čutili užaljene. Steele je rekel dobesedno: «Zal mi je, če sem koga razžalil. S svojo sliko sem hotel samo pokazati svoje nezadovoljstvo do birokracije in raznih klik. S tem, da sem naslikal županov avtomobil, nisem hotel žaliti župana. Isto velja tudi za kanonika Fosterja, ki z rokami v žepu opazuje procesijo. Proti njemu nimam ničesar. S svojo sliko sem hotel izraziti samo to, da ne ljubim cerkve».

Ta svojevrsten umetniški podvig pa je mlademu slikarju prinesel poleg slave tudi druge koristi. Njegovo sliko je takoj odkupil poznan zbiralec umetnin Thomas Samson iz Newporta. In mladi slikar, ki je do sedaj čepel v nekem podstrešnem ateljeju v neki stari hiši v Metallstreetu, se je že preselil v prometno središče mesta, kjer si je najel lep atelje. Tu, v novem ateljeju, pa se je že lotil novega dela, ki pa bo v marsičem podobno prejšnjemu. Tudi za novo delo je vzel religiozen motiv. Nova slika bo prikazovala Kristusa, kako jaha na oslička po cardiffskih ulicah. Kristusa pa spremljajo pijani cardiffski meščani na tramvajih in tovornih avtomobilih in vse skupaj bo baje dajalo vtis, sodobne povorke.

S prvo svojo sliko je mladi in duhoviti slikar uspel, kaj mu bo prinesla nova slika se

TRST, sobota 13. junija 1953

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME Vremenska napoved za danes: napoveduje spremenljivo oblačno vreme s krajevnimi razjasnitvami. Proti večeru bo mogoče malo deževalo. Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 22.5 stopinje; najnižja 17.2 stopinji.

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje **Jug. cone Trsta.**: 14.45 Poje zbor «F. Prešeren» iz Kranja. — Trst II.: 22.00 Delius: Koncert za violino in orkester. — Trst I.: 13.25 Iz operet in iz Offenbachovih baletov. — Slovenija: 14.00 Gorenjski vokalni kvintet in Vaški kvintet pojeta.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

Ljudstvo bo izpljunilo garjave pastirje

Skoraj šest let je, odkar se je Italija vrnila v naše kraje in smo se Slovenci, ki so nam tik pred nosom zaprli vrata do svobode, s trpkimi spomini na fašizem vprašali: «Kaj pa bo sedaj?»

Pa so nas tolažili, naj se nič ne bojimo, ker da je sedaj na vladi v Italiji demokracija in to še, krščanska demokracija, da nam bo mnogo bolje, da bodo vlada in njeni organi spoštovali naše pravice ter da nam bodo dali, kar je zapisano v mirovni pogodbi in novi republiški ustavi in še več.

Tako so nam govorili in mnogi izmed nas so leta 1948 glasovali zanje, ali za druge italijanske stranke, ki so nam dajale podobne obljube. Namesto da bi popravili storjene krivice, pa so nam onemogočili celo lastno zastopstvo v parlamentu in senatu, kot ga imajo druge, enako močne narodne manjšine v italijanski republiki.

Prazne glasovnice pri zadnjih državnih volitvah so bile naš protest proti takemu kratenju osnovnih demokratičnih pravic. S tem sklepom so soglašali vsi zavedni Slovenci, z njim so prvotno soglašali tudi pristaši SKSZ z duhovniki na čelu. To je bil edini način, s katerim bi lahko opozoriti svetovno javnost na nas in na dejstvo, da rimska vlada ne ravna z nami niti demokratično, niti ne krščansko.

To pa seveda ni bilo prav vatikanskim spletkarjem, ki dejansko vladajo v Italiji. Zato so po nadškofiji zahtevali od slovenskih duhovnikov, da do takega složnega protesta zamejskih Slovencev ne sme priti in da morajo njihovi pristaši voliti demokristjane, pa čeprav ti do sedaj niso izpolnili niti najosnovnejših obveznosti do naše narodne manjšine. Ti «slovenski» duhovniki so takoj ubogali, čeprav v necerkvenih zadevah niso dolžni ubogati svojih predstojnikov, še manj pa kadar zahtevajo od njih krivično dejanje. Iz spovednice, s prižnice, po Marijini družbi in drugih organizacijah so začeli soliti pamet lahkovernim ovčicam in zlorabljati verska čustva, zlasti pri starejših ženicah. Govorili so, da je vera v nevarnosti, da je oddaja praznih glasovnic protikrščanska itd..

Zlasti so se v taki umazani propagandi, ki je zlorabljala verska čustva naših preprostih ljudi, da bi jim še bolj trdno zapela suženjske okove, odlikovali tisti «dušni pastirji», ki so že enkrat zapustili in izdali svoje vernike v svobodni domovini, ter si sedaj kot begunci ali optanti lastijo pravico, da vodijo slovensko ljudstvo na tej strani meje v novo propast.

In plačilo za tako izdajstvo?

Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da so jim obljubili samo ugodno rešitev njihovih opcij in nič drugega. Vatikanski spletkarji niso niti obljubili, da bodo v plačilo, če bi Slovenci glasovali zanje, popravili storjene krivice in dejansko dali našemu ljudstvu tiste osnovne pravice, ki jih že šest let zaman terjamo. Nič od vsega tega in beneški Slovenci bodo še naprej celo brez osnovnih šol, na Goriškem pa nam bodo še naprej odjedali tisto, kar smo si v NOB priborili.

In pri izvedbi vsega tega jim pomagajo slovenski kanoniki, jim pomagajo kaplani in župniki v mestu in po naših vaseh, jim pomaga njihov «katoliški» tisk, ki je tik pred volitvami z okrožnico, ki je prava mojstrovina hinavskega zavijanja, trobental na vse štiri strani sveta: «Pozor, vera je v nevarnosti, rešite vero!» Za Judeževe groše, za borih štiri ali pet opcij, za svoje osebne koristi, so izdali svoj narod in njegove osnovne koristi!

Kje je bila in je nevarnost za vero?

S praznimi glasovnicami slovensko ljudstvo na Goriškem ni manifestiralo za Jugoslavijo, ki jo ti «dušni pastirji» tako zelo sovražijo;

S takim ravnanjem pa ti ljudje niso ničesar rešili, čeprav so svoje lahkoverne ovčice prepričali ali prisilili, da so si ponovno naložile na vrat tiste, ki so jih že vsa povojna leta zatirali. Nasprotno so po drugi strani prav oni krivi, če se je del tistih slovenskih ljudi, ki niso hoteli slediti njihovemu pozivu in ko so videli, da je narodna enotnost razbita, obrnili na drugo stran in volili prav za tiste italijanske stranke, ki pomenijo po zatrjevanju vatikanskih spletkarjev največjo nevarnost za vero, ali točneje, za klerikalizem.

Ali ste s tem, da ste še enkrat razbili slovensko enotnost pri obrambi osnovnih človečanskih pravic res rešili svoj klerikalizem? Ali niste s tem samo dejansko razbiti tisto SDZ, pod katere plaščem ste rovarili in spletkarili proti lastnemu ljudstvu? Kaj pravite k temu gg. Novak, Vošnjak, Martinčič, Mazora, Brecelli, Kretič in drugi, ki nosite krivdo pri tej izdaji svojega lastnega naroda? Volilni rezultati po slovenskih naselijih nosijo pečat vašega izdajstva!

Ali se zavedate, kako klavrna je vaša vloga, kako neznansko ste daleč od tistega kaplana Martina Cedermaca, ki je vedel, kje je njegovo mesto, ki je bil zvest svojemu ljudstvu v dobrem in slabem in se je uprl tudi videmski kuriji, kadar je šlo za obrambo pravice proti krivici!

Nad 3.500 slovenskih volivcev na Goriškem pa, ki niso sledili vašemu izdajalskemu pozivu, ampak svoji vesti, in so ostali zvesti samim sebi in svojemu rodu, pa nam je porok, da je zdravo jedro našega ljudstva dovolj močno, da bo prenesel naši ubogi in zatirani ter sedaj še prevarani narod v zamejstvu tudi ta zahrbtni napad od tistih, ki so še do včeraj trdili, da so njegovi zaščitniki. Okrog tega jedra se bodo zopet zbrali tudi tisti, ki so jih taki «garjevi» dušni pastirji tako kruto preslepili in osleparili. Spregledali bodo in tedaj bo naše ljudstvo samo odstranilo iz svoje srede vse take lažisvečenike. (Iz «Soče»)

PROGRAM „PRAZNIKA ČEŠENJ" v Štaverjanu:

JUTRI 14. junija 1953
Ob 16. uri šaljive tekme:

1. nagradni turnir v namiznem tenisu; 2. tek v vrečah; 3. razbijanje loncev; 4. vlečenje vrvi v skupinah po pet mož; 5. tek z jajci.

Ob 18. uri začetek kulturnega programa. Nastopila bo godba na pihala iz Doberdoba s pestrim programom klasične in lahke glasbe. Med odmorom bodo goriški srednješolci igrali veselo enodejansko Cervantesa «DVA JEZIČNEŽA».

Ob 20. uri JAVNI PLES.

Ves program bo na dvorišču barona Formentinija v Steverjanu. Preskrbljeno bo za dobro briško kapljico, prigrizek in pa seveda za češnje, sočni sad slovenskih Brd. Urejena bo tudi shramba za kolesa in motorna vozila.

Avtobusi bodo vozili v Štaverjan:

Iz Doberdoba, skozi Poljane ob 13. in 14.15.

Z Vrha ob 13.15, skozi Devetake (13.20), Gabrije (13.25), Rupo (13.30) in Podgoro (13.45).

Iz Jamelj ob 14.30, skozi Bonete (14.35), Palkišče (14.40), Devetake (14.40), Gabrije (14.45), Rupo (14.45) in Podgoro (15.).

Iz Sovodenj vozi redni avtobus z odhodom ob 14.30.

Iz Gorice vozi avtobus s Travnika od 15. ure dalje po potrebi.

Povratek iz Steverjana ob 20. uri in pozneje po dogovoru do polnoči.

Če bo slabo vreme bo prireditev prihodnjo nedeljo.

LAŽ IMA KRATKE NOGE

Kako kominformistični pisuni potvarjajo število belih glasovnic

V „Unità" so napisali, da so Slovenci oddali samo 1.500 glasov, v resnici pa je bilo samo v Gorici oddanih 1.558 belih glasovnic

V četrtkovi številki je v nekem svojem članku dopisnik «Unità» med drugim poskušal na kratko oceniti izide volitev v goriški pokrajini. Stevilke, katerih se je pri tej oceni poslužil, pa ne morejo biti drugega kakor dokaz njegove nesposobnosti v računanju, ali pa njegove zlonamernosti, da z izmišljenimi številkami v svoji glavi poskuša zmanjšati resnično število oddanih belih glasovnic. Predvsem pa se trudi prikazati, da od vsega števila belih glasovnic komaj dobra polovica pripada Slovencem na Goriškem, za kar pa ne navaja nobenih dokazov. Vsem je bilo že dosti časa pred volitvami znano, da bodo bele glasovnice oddali v goriški pokrajini le Slovenci. Zato je svojim čitateljem tudi goriško šovinistično časopisje priporočilo pred volitvami, naj ne oddajajo belih glasovnic, ker bi to pomenilo hoditi po poti, ki sta jo dve slovenski stranki izbrali za državnozborske volitve.

O vseh mogočih lažeh in prevarah, ki se jih je v odnosu do belih glasovnic poslužilo kominformistično vodstvo na Goriškem, nam ni treba posebej pisati. Začeli so z geslom, da jih bodo šteli v korist demokristjanom, in nadaljevali celo s pretnjami o fizičnem obračunavanju samo da bi «prepričalo» slovenske volivce, da ne bi oddali belih glasovnic. Danes je prišla «Unità» na dan z izjavo, da so v Gorici in treh popolnoma slovenskih občinah Slovenci dobili samo 1.500 glasov. Zelo smešna trditev, ki ji pač nihče ne verjame. Kajti kljub izdajstvu slovenskih klerikalcev, ki so iz strahu pred Vatikanom in goriško kurijo izdali narodne interese, je dobra polovica slovenskega ljudstva sledila pozivu za oddajo belih glasovnic. Zato nam je dokaz občina Steverjan, kjer je bilo oddano za poslansko zbornico 252 belih glasovnic, in mesto Gorica, kjer smo kljub vplivu raznih strank in gonji škofije Slovenci prejeli na 40 voliščih 1.558 belih glasovnic. Torej samo v mestu je bilo oddanih 1.558 belih glasovnic in tu prav gotovo ni mogoče govoriti o neslovenskih belih glasovnicah. Kaj pa tistih 441 glasovnic, ki so bile v mestu proglašene za neveljavne? Čudna stvar, da v mestu, kjer ne more biti nobenega dvoma v razumnost posameznika, pri volitvah naštejejo volilne komisije 441 neveljavnih glasovnic. Morda bi o tem znali povedati kaj več kominformistični skrutinatorji, ki so bili prisotni na vsakem volišču. Morda je bilo bolje vnesti v zapisnik več, je število neveljavnih kakor belih glasovnic. Jasno je, da so bele glasovnice v Gorici in povsod v slovenskih in narodnostno mešanih občinah v 99% oddali Slovenci, in dopisniku lista «Unità» v vednost dajemo izjave tudi tistih številnih Slovencev, posebno žena, ki so iz strahu in nevednosti raje prečrtale glasovnice napačno, da ne bi morda prišle v korist demokristjanom ali celo kominformistom, ki so se na njih spomnili šele 14 dni pred volitvami. Priporočamo jim, da si številke bolje ogledajo in zabeležijo, kajti laž ima kratke noge.

Papirnati bankovci izgubijo veljavo

Goriška prefektura ponovno poziva, da 30-6-1935 preneha legalni obtok sledečih papirnatih bankovcev:

1. bankovci «Bance d'Italia» po 50 in 100 lir (ostanejo v obtoku samo državni bankovci, ki imajo zadaj na levi strani napisamo: «L 24-12-1951 N. 1405»).

2. bankovci po 500 in 1.000 lir vseh vrst razen tistih, ki so stopili v obtok leta 1951, (majhne oblike, ki so bili izdani z ministrskim dekretom na levi strani sliko Cerere na levi strani sliko Cerera (bankovci po 500 lir); in ženski profil povzet iz skupine «Tre grazie» Botticellija (bankovci od 1.000 lir);

3. začasni vrednostni papirji «Bance d'Italia» od 5.000 lir in 10.000 lir.

Po 30.6.1953 lastniki zgoraj navedenih bankovcev jih lahko zamenjajo z izročitvijo podružnicam «Bance d'Italia» do dne 30.6.1954. Po tem dnevu bodo zgoraj navedeni bankovci naveljavni.

S kolesom v kamion

44-letni Roman Vecchiet iz Gorice, Ul. Mighetti 4, je včeraj v prvih popoldanskih urah v Ul. sv. Michaela, zavozil s svojim kolesom v kamion. Pri nesreči si je polomil 3 zobe ter ranil ustnico. Rešilni avto Zelenega križa je odpeljal ponesrečenca v bolnico Brigata Pavia.

Nesreča pri zapiranju oknic

Včeraj okrog 16.30 je rešilni avto Zelenega križa odpeljal v bolnico Brigata Pavia 43-letno Ido Paoletti iz Gorice, Ul. don Bosco 43. Paolettijeva opravlja hišna dela pri neki družini iz Ul. Torriani. Medtem, ko je proti večeru zapirala oknice, je nesrečno padla in si ranila gleženj desne noge. Takoj so jo odpeljali v bolnico Brigada Pavia, kjer bo ostala 15 dni.

Vozni red

PRIHODI:

Iz Trsta: 5.30, 6.24, 7.55, 8.22*), 8.30, 10.44, 13.55, 17.06, 19.10, 20.31, 23.19.

Iz Vidma: 0.23, 4.25, 6.08, 7.21, 8.29, 10.00, 13.56, 15.55, 17.10, 18.30*), 20.13, 21.24.

ODHODI:

Proti Trstu: 0.24, 6.10, 7.23, 8.33, 10.02, 13.58, 15.58, 17.12, 18.32*), 20.17, 21.26.

Proti Vidmu: 4.33, 5.23, 6.29, 7.57, 8.32, 10.46, 13.59, 16.00*), 17.13, 19.15, 20.36, 23.21.

*) S tem znakom označen vlak, ne vozi ob nedeljah.

NESREČA ZIDARJA NA DELU

S strehe padel 4 m globoko v skladišče

Do nesreče je prišlo, ker je na strehi počilo nekaj opek - Ozdravel bo v 15 dneh

V bolnico Brigata Pavia so včeraj okrog 11. ure pripeljali 50-letnega zidarja Jakoba Busana iz Gorice, Ul. Zara 13. Busan je kot zidar popravljal streho bivše vojaške bolnice v Ul. Ristori. Naenkrat pa je počilo nekaj opek in delavec je s strehe skozi luknjo padel 4 m globoko v spodnje skladišče. Blago, ki je bilo v skladišču, je zadržalo ponesrečenca. Neki vojaški avto ga je odpeljal takoj v bolnico, kjer so ugotovili, da si je ranil glavo ter se na več mestih laže opraskal. Ozdravel bo v približno 15 dneh, ako ne bodo nastale posledice.

Globe v mesecu maju

V preteklem mesecu je bilo zabeleženih 238 glob za razne prekrške: cestna policija je zabeležila 16 glob za prekrške prometnih pravil 120 glob, poljska policija 27 glob, za prekrške tržnih pravil 7. za prekrške pravil za pse 14 in za prekrške urnikov trgovin 6 glob. V mesecu maju je bilo zajetih tudi 14 psov, ki so bili brez nagobčnikov.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Mantovan «Al Corso», Ul. Korzo Verdi št. 17, tel. 28-79.

KINO

VERDI: 17, «Evropa 1951» I. Bergman.

MODERNO: 17, «Podzemlje San Franciska» H. Bogart.

KINO STANDREZ (na prostem): 21 «Maščevanje morskega razbojnika» M. Montez, G. Pierre.

CENTRALE: 17, «Džingis kan» M. Conde E. Reies.

VITTORIA: 16.30, «Moja sestrična Rahela» O. De Hawilland.

SKRBI NAŠIH KMETOVALCEV

Preveč dežja na Goriškem

Pokošena trava je že na pol gnila Seniki so prazni in živina brez hrane

Deževje na Goriškem kljub raznim predvidevanjim in upom naših kmetovalcev noče prenehati, temveč se nadaljuje iz dneva v dan. Včeraj dopoldne je bilo skoraj jasno in kazalo je, da bo tudi sonce kmalu ogrelo že preveč namočeno zemljo. Toda naenkrat so se zbrali nad Trnovom in Nanosom oblaki ki so se zgrnili tudi nad vso Goriško, in dež je padal v velikih nalivih. Nastale so cele luže po njivah in posebno povrtnina je bila zelo prizadeta. Kljub bobnečemu grmenju in bliskanju pa v Gorici in bližnji okolici ni bilo opaziti toče, katera ne prizanese sadovnjakom in vinogradom. Naši kmetovalci, ki jih na njivah čaka še dosti dela pri koruzi, ne morejo do nje. Posebno dosti težav jim prizadeva krma za živino, kajti trava je bila že pred desetimi dnevi dovolj visoka za košnjo, toda deževje jo preprečuje. Sedaj je že na pol gnila. Prav tako so prišli ob seno vsi tisti ki so hitro pokosili in so bili primorani pustiti pokošeno travo na travnikih in danes na žalost lahko ugotovijo samo, da gnije.

Seniki so prazni in živina brez hrane. Vse to dela našim kmetovalcem, ki se preživljajo predvsem s prodajo mleka, hude skrbi. Toda oblasti se ne menijo za ve te njihove težave. Nanje se spomnijo le pri pobiranju davkov.

Ivan Saunik umrl

Včeraj 12. t. m. je umrl v Biljah v visoki starosti 91 let Ivan Saunik. Pogreb bo v Biljah danes popoldne.

Pokojnik je bil dobro znan med goriškimi Slovenci kot zaveden in odločen borec za pravice Slovencev pod fašizmom. Bil je svoj čas predsednik Zveze slovenskih županov na Goriškem in predsednik Kmečke banke.

Sorodnikom izrekamo sožalje v našem in v imenu zamejskih goriških Slovencev.

Pogled na zaselek Log

SPORTNI DNEVNIK

PRVI DAN ČETRTFINALNIH TEKEM ZA DAVISOV POKAL

Belgija, Italija in Danska verjetno že v polfinalu

Neodločen rezultat prvega dne med Francijo in Nemčijo

Danes so bila štiri evropska mesta prizorišče četrtfinalnih tekem evropske cone v tekmovanju za Davisov pokal: v Turinu so gostovali Svedi, v Parizu Nemci, v Kopenhagnu Filipinci in v Bruslju Angleži. Ze prvi dan se je tehtnica močno nagnila v korist Belgijcev, Italijanov in Dancev, ki so si pridobili obe možni točki, medtem ko so se Francozi in Nemci odpravili k počitku vsak z eno točko v žepu. Bilo bi precejšnje presenečenje, če bi Svedi in Angleži ter Filipinci, tako prekrižali račune Italijanom, Belgijcem in Dancem, da bi se ti ne plasirali v polfinale.

TURIN, 12. — Gardiniju in Merlu je k zmagi nad Bergelinom in Davidsonom mnogo pripomogla fizična kondicija in odpornost za prenašanje napora. V prvem dvoboju je Bergelin že imel v dobrem dva seta, ko se je Gardini zbral in izenačil. In mogoče bi se stvar končala drugače, če ne bi Bergelina pričeli grabiti krči v noge, tako, da je kar šepal. Gardini je imel tako seveda posel olajšan. Bolj prepričljiva je bila zmaga Merla.

Rezultati: Gardini - Bergelin 7:9, 1:6, 6:2, 7:5, 6:3. Merlo-Davidson 4:6, 6:3, 6:3, 7:5. Italija vodi po prvem dnevu z 2:0.

PARIZ, 12. — V prvi igri je nastopil stari Von Cramm proti Remyju in se za zmago ni bilo treba mučiti. Za poraz pa se je Francoz Haillet maščeval nad Nemcem Kochom.

Von Cramm - Remy 6:4, 6:0, 6:4. Haillet - Koch 6:1, 6:3, 6:1. Francija - Nemčija po prvem dnevu 1:1.

BRUSELJ, 12. — Tekmovanje med Belgijo in Anglijo za Davisov pokal se je danes pričelo z igro med Belgijcem Washerjem in Angležem Mottramom. Po razmeroma lahki zmagi Belgijca je sledila druga igra med Brichantom in Paishom, ki jo je tudi Belgijec brez posebnih težav odločil v svojo korist.

Washer - Mottram 7:5, 6:4, 7:5. Brichant - Paish 6:4, 4:6, 6:2, 6:1. Tako vodi po prvem dnevu Belgija z 2:0.

KOPENHAGEN, 12. — V prvi igri je Danec Ulrich premagal Filipinca Deyra s 6:3, 6:2, 6:4, njegov rojak Nielsen pa Ampona z 8:6, 6:3, 6:3.

Jugoslovanski atleti na tekmah v inozemstvu

V sredo zvečer je odpotovala atletska ekipa beograjskega Partizana v Muenchen, kjer bo nastopila danes in jutri. V ekipi Partizana so med drugimi Sabolovič, Stankovič, Ceraj, Segedin, Pavlovič, Dimitrijevič, Krnjajič in Gubijan.

Z ekipo Partizana je odpotoval tudi Mihalič in sicer v Freiburg na specialni pregled. Mihalič bo treniral pod Gerscherjevim vodstvom.

Milakov, Djuraškovič in Jovanovič so v sredo odpotovali v Avstrijo; nastopili bodo v Linzu in na Dunaju.

NEPRIZNAN SVETOVNI REKORD

Davis - 2,11 m v višino

Ameriški skakalec v višino Walter Davis je v soboto v mestecu Ebilene (država Texas) skočil v višino 2.113 metra. S tem je Davis skočil bolje od svetovnega rekorda, ki ga je pred vojno dosegel Steers — 2.10 m, vendar njegov rekord ne bo priznan, ker ga je dosegel na ekshibicijski tekmi.

Reško Primorje gostuje v Italiji

Na povabilo italijanskega kluba «Rari Nantes» bodo 12. t. m. gostovali v Camogliju in v Genovi plavalci in plavalke ter waterpolisti reškega Primorja.

V PETEK SE ZMAGOVALEC

Graham se je ubil med tekmovanjem

DUOGLAS, 12. — Po dvajsetih letih športnega udejstvovanja in po številnih zmagah, je danes slavni motociklist Leslie Graham poslednjič vozil na dirkališču. Tokrat ni prekinil vožnje, ker bi mu odpovedalo vozilo; bila je mogoče prevelika drznost, ki ga je na nevarnem ovinku pognala v zid: bil je na mestu mrtev. Se včeraj smo poročali o njegovi zmagi na M.V. Agusta 125 ccm. In danes je na vožnji motorjev 500 cm že navdušil gledalce, ko je nesreča zavedno prekinila njegovo vožnjo.

Graham pa ni edina žrtev današnjega dne. Smrtno se je ponesrečil tudi Avstralec Walker, ki ga je zaneslo na nekem ovinku v drevo in se je prav tako takoj ubil.

Dirkač Brown je moral odstopiti, ker se je zadel v ostanke Grahamovega motorja. Med tekmovalci je bil tudi Duke, ki je odlično vozil in od kroga do kroga izboljševal rekord. Z njim je tekmoval Amm (Južna Afrika), dokler končno tudi Duke ni odstopil, ker je v četrtem krogu zadel v zid na nekem mostu. Glavni tekmec Amma je bil sedaj Armstrong. Tega pa je pred koncem še prehitel Brett. Končni red na cilju:

1. Amm, Norton, 2.48'51", povprečno 93,85 km; 2. J. Brett, Norton; 3. H. Armstrong, Gilera; 4. Coleman, AJS; 5. W. Doran, AJS.

ALŽIR, 12. — Po četrtem dnevu šestdnevne kolesarske dirke v Alžiru je prešel v vodstvo par Kubler - Goldschmidt, ki mu sledi dvojica Poblet - Teruzzi in ostali.

SKLEPI NOGOMETNE ZVEZE JUGOSLAVIJE

Ljubljanski Odred se bori za vstop v prvo zvezno ligo

18. okt. mednarodna tekma s Francijo, 8. nov. z Izraelom (20. marca povratna v Tel Avivu)

Na sestanku upravnega odbora Nogometne zveze Jugoslavije so sprejeli okvirna pravila za tekmovanja prve in druge zvezne lige in spored tekmovanja za 1953-54 leto. V sezoni 1953-54 bo tekmovalo v prvi zvezni ligi deset prvih moštev z lestvice letošnjega prvenstva in po dve prvoplasirani ekipi iz obeh skupin kvalifikacijskega tekmovanja za vstop v prvo ligo. Prva zvezna liga se bo obnavljala na ta način, da bosta najslabši moštvi prešli v drugo zvezno ligo, a na njuno mesto bosta prišli najboljši ekipi iz druge lige. Druga zvezna liga bo imela 10 članov in sicer moštvi, ki bosta v letošnjem tekmovanju zvezne lige na 11. in 12. mestu, nadalje tretje plasirani ekipi iz obeh skupin kvalifikacijskega tekmovanja za vstop v prvo ligo in po tri najboljša moštva iz dveh kvalifikacijskih skupin za formiranje druge lige. O obnavljanju druge lige bodo sklepali pozneje.

Prvo kolo za prvenstvo države v prvi in drugi ligi se bo pričelo 30. avgusta, a nedeljo pozneje prvo kolo zaključnega dela tekmovanja za nogometni pokal Jugoslavije. Kvalifikacijska tekmovanja in sicer vsa, morajo biti zaključena v času med 21. junijem in 26. julijem. V tej dobi bodo skoraj vsi člani prve zvezne lige počivali. Jesenski del tekmovanja za prvenstvo države se bo zaključil sredi decembra, medtem ko se bo pomladansko tekmovanje pričelo 21. februarja in zaključilo v začetku maja. Tako bodo imeli državni reprezentantje dovolj časa, da se pripravijo za svetovno prvenstvo, ki bo od 16. junija do 4. julija v Švici.

Nekaj datumov je rezervirano za meddržavne tekme. Le-te bodo 18. oktobra s Francijo, 8. novembra z Izraelom v Jugoslaviji, nato 20. marca z Izraelom v Tel Avivu, 9 maja z Belgijo v Jugoslaviji in 16. maja z Anglijo v Beogradu. Ni še določeno, kdaj bo povratna tekma z Grčijo v Atenah. Prihodnje leto bo tudi tekma Avstrija:Jugoslavija.

1. kolo — Odred - Borac, 2. kolo — Proleer - Odred, 3. kolo — Borac - Proleter, 4. kolo — Borac - Odred, 5. kolo Odred - Proleter, 6. kolo — Proleter - Borac.

Spored kvalifikacijskih tekem za vstop v II. zvezno jigo:

1. kolo: drugoplasirani in tretjeplasirani hrvatski klub iz hrv.-slov. lige, Branik - Zeljezničar (Sarajevo); 2. kolo: tretjeplasirani hrvatski klub hrv.-slov. lige: Zeljezničar, drugoplasirani hrvatski klub hrv.-slov. lige: Branik: 3. kolo: Branik: tretjeplasirani hrvatski klub hrv.-slov. lige, Zeljezničar: drugoplasirani hrvatski klub hrv.-slov. lige.

MILAN, 12. — Zaradi prizivov v zvezi z odločitvami italijanske nogometne zveze glede razveljavljenja tekme med Padovo in Catanio, se sedanja lestvica še ne more imeti za dokončno. Zato je bila kvalifikacijska tekma za vstop v prvo ligo med Catanio in Legnanom, ki se bo odigrala v Aquili, odložena na 25. junij.

ZADNJA POROČILA

EISENHOWER O USPEHIH svoje dosedanje politike

Senatni zunanjepolitični odbor postavil kot pogoj za izplačilo druge polovice pomoči Evropi ratificiranje pogodbe o evropski obrambni skupnosti

RAPID CITY (Južna Dakota), 12. — Predsednik Eisenhower je včeraj popoldne govoril na zborovanju republikanske mladine.

Predsednik Eisenhower je v svojem govoru poudaril, da pomenijo uspehi njegove politike v prvih petih mesecih, odkar je na čelu Združenih držav, dober začetek politike «srednje poti» republikanske stranke ki lahko dovede do splošne blaginje in mirnega življenja.

Eisenhower je izjavil, da pomeni ta «srednja pot» v svetovni politiki, da bodo Združene države odločno, ne pa surovo nastopile. Predsednik je ponovno poudaril, da je odvisna varnost Združenih držav od usode skupnosti svobodnih narodov.

Eisenhower je naglasil, da je njegova politika v petih mesecih dosegla naslednje uspehe: 1. stranka se je posvetila politiki prijateljstva in sodelovanja med svobodoljubnimi narodi. 2. Ojačila je vojaško načrtno obrambo tako, da je stvarno kos potrebam današnjega časa. 3. Rešila je gospodarstvo nepotrebnega in zaviralnega nadzorništva ter je ukrenila vse potrebno, da zajamči vsem Amerikancem blaginjo. 4. Povzročila je v načinu vladanja pravcato «revolucijo» s tem, da išče predvsem to, kar se lahko ukine, namesto da naprti vladi nove naloge. 5. Zboljšala je učinkovitost državne uprave s tem, da je odpravila načrte za nepotrebne reorganizacije. 6. Ustanovila je novo ministrstvo za zdravstvo, vzgojo in socialno skrbstvo da pomaga potrebnim, bolnikom, starcem in vsem, ki so ostali brez sredstev in pomoči. 7. Pospešila je obnovo krajevnih občinskih uprav in poživila delo posameznih ameriških zveznih vlad s tem, da je uvedla popoln pregled o odnosih zveznih držav. 8. Lotila se je vprašanja notranje državne varnosti z odločnostjo, «ki je bila že zdavnaj potrebna». 9. Obnovila je ministrstvo za pravosodje, da iztrebi zločine in korupcijo. 10. Sprejela je temeljite ukrepe, da zajamči vsem državljanom enake državljanske pravice.

Ameriški senatni odbor za zunanje zadeve je danes končal z delom o zakonskem osnutku za vojaško pomoč tujini, ki jo zahteva Eisenhowerjeva uprava. Zakonski osnutek, ki ga je odbor sprejel, predvideva v celoti 5 milijard 318,732.500 dolarjev. Senatni odbor je odobril besedilo in dodal k besedilu osnutka popravek, ki je enak tistemu, ki ga je že odobril odbor za zunanje zadeve v predstavniški zbornici. Pogoj za dodelitev polovice kreditov za vojaško pomoč Evropi je odobritev in uresničitev pogodbe o evropski obrambni skupnosti. Senatni odbor ni hotel zavzeti nobenega stališča, čeprav sta demokratska senatorja John Sparkman in Walter George, ki sta člana odbora, obsodila duha in črko popravka, ki ga je odobril odbor zbornice.

Krediti, ki jih je odobril senatni odbor za zunanje zadeve, so višji od kreditov, odobrenih od enakega odbora v zbornici, ki je soglašal s 4.998,742.500 dolarjev, kar pa je za 478 milijonov dolarjev manj kot zahteva uprava predsednika Eisenhowerja.

Krediti, ki jih je odobril senatni odbor, pa so za 156 milijonov dolarjev manjši, kot je zahtevala vlada.

Iz dobro obveščenih krogov poročajo, da namerava državni departma sporočiti ameriškemu kongresu zaskrbljenost, ki jo je povzročila odločitev odbora za zunanje zadeve v zbornici zaradi pogoja o ratificiranju pogodbe za evropsko obrambno skupnost.

Arabci bi sami branili področje ob Suezu?

KAIRO, 12. — List «Al Akhbar» sporoča, da bi arabska vojska 150 tisoč vojakov pod egiptovskim poveljstvom in sestavljena iz pripadnikov vseh držav Arabske zveze lahko branila področje ob Sueškem prekopu. Po pisanju lista naj bi ta predlog poslala neka država Arabske zveze, ki so ga potem poslali vsem državam Arabske zveze.

Poziv Jordaniji da prepreči napade na Izrael

TEL AVIV, 12. — Jordansko-izraelska komisija za premirje, ki je imela sinoči nujno sejo, je izdala poročilo, ki pravi, da «predstavlja krvav napad, ki so ga izvršili oboroženi Jordanci na izraelsko vas Kfar Hess prekinitev premirja med obema državama. Komisija vidi v tem incidentu nevarno dejanje in poziva Jordanijo, naj podvzame potrebne ukrepe, da se podobni napadi na Izrael ne bodo več ponovili».

Panch Chuli (6.795 m) preplezalo pet Indijcev

NOVI DELHI, 12. — Poročajo, da je skupina petih Indijcev 26. maja prvič dosegla vrh Panch Chuli v himalajskem pogorju. Hrib je visok 6.795 m in je okoli 320 km severovzhodno od Novi Delhija. Lansko leto je poskušal na vrh priplezati neki Nemec, vendar je dosegel samo 6.420 m in potem plezanje opustil.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNISTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III. nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20 — Telefonska številka 73-38 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15 - 18 — Tel. 73-38 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25.- din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružn. Gorica Ul. S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — Rokopisi se ne vračajo.

NAROCNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana Trg revolucije 19 tel. 20-009 tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 606 - T - 892 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ. - Trst.